

2. 10. SEJE PREDSEDSTVA KOS

Proizvodnja v Iskri še vedno vzpodbudna

V torek, 20. t.m. je bila 10. seja predsedstva KOS SOZD Iskra. Najprej je podrobneje o rezultatih poslovanja SOZD Iskre v I. polletju in prognozi pogovora s predstavniki članov KPO SOZD Iskra Zoran Polič.

Četudi so rezultati poslovanja v Iskri za prvo polletje že znani in so tudi že objavljeni, se je Zoran Polič še enkrat ustavil ob njih. Zaustavil zato, ker je v njih tudi nekaj takih postavk, ki zahtevajo še posebno obravnavo. Mednje prav gotovo sodi skorajda ničelna rast proizvodnje tako v Jugoslaviji kot v SOZD Iskra sami, pa tudi skokovita in neustavljiva rast cen, ki presega dopustne planirane meje in s tem povzroča pretirano inflacijo.

pa se bomo morali obnašati še naprej pri zaposlovanju, saj predvidevamo letos le za 2,8% rast na tem področju.

Seveda pa se zavedamo, da se bomo tudi v prihodnjem letu srečevali s problemom preskrbe z reprovromateriali, predvsem pa tudi z osnovnimi surovinami — najbolj kritično je pri bakru. Za razliko od preteklih let gre letos za težave pri nabavi domačih surovin. Zato ni bilo v prazno izrečeno vprašanje, če nismo take situacije na trgu krivi tudi sami, saj se nemalokrat nismo obnašali tako, kot smo se bili z dogovori zavezali.

V oceni zunanjetrgovinskega poslovanja za osem mesecev letošnjega leta je Miloš Resnik posebej poudaril, da so rezultati ugodni predvsem kar zadeva konvertibilni trg. Ta izvoz je narasel z indeksom 133 v primerjavi s klirinškim izvozom, ki je dosegel le indeks 86%.

Tako pomeni v znesku realiziran izvoz 116,5 milijona dolarjev, od tega kar 84 milijonov dolarjev na konvertibilni trg. In čeprav v odnosu na letni plan številke še vedno niso zadovoljive, je vendar res, da naši ZT delavci vendar nemalokrat uspejo s svojim delom pokriti nepredvidene izpade izvoza.

Kar zadeva uvoz, so rezultati pod planom, saj dosegamo komaj lanske rezultate. Uvozili smo le 64 mio dolarjev reprovromateriala in opreme, kar pomeni komaj 45% letnega plana. Od tega smo uvozili opreme komaj za 1,2 mio dolarjev, kar je glede na panogo, v kateri naj bi se tehnologija zamenjala vsaj vsakih 4-5 let, lahko usodno. Prav zato so v tem mesecu v IC naredili akcijski načrt za doseg čim večjega izvoza.

Vsekakor je jasno izzvenela ugotovitev KOS, da si moramo prizadevati vsi, da bi planске cilje čim bolj dosegali in s tem v bodoče zagotovili ne samo obstoja, ampak tudi normalno rast poslovanja. Vsekakor pa je tudi ob tem izzvenela ugotovitev, da bi dosegali z enotnim nastopom pred dobavitelji surovin veliko boljše uspehe. In poudarili so, da je produktivnost mogoče izboljševati le z modernizacijo tehnologij, ne pa z dodatnim zaposlovanjem.

Pri obravnavi letnega plana 1984 n dolgoročnega plana do leta 2000 pa so delegati menili, da je potrebna delovna akcija sindikata in vseh delovnih ljudi, saj se moramo zavedati, da je sindikat nosilec razprav v delovnih sredinah. Pri tem pa mora biti še posebej poudarjeno dejstvo, da mora Iskra postati še učinkovitejši poslovni sistem, in še večji mora biti njen prispevek pri izgrajevanju samoupravnih odnosov. Pri tem pa mora seveda plan postati osnova, ob kateri se srečujeta samouprava in poslovni sistem.

V nadaljevanju je o oceni uresničevanja samoupravnih sporazumov s področja delitve dela spregovoril Stane Galjot in se dogovorili tudi o poteku priprav za evidentiranje in kandidiranje delegatov v samoupravne organe. Predsedstvo je sprejelo še informacije o položaju v DO ISEZ, o nagrajevanju delavcev v zunanjetrgovinski mreži ter ocenah sindikalne konference DO Telematika o poteku javne razprave o Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. MAK

IE KIBERNETIKA, ŠIROKA POTROŠNJA, ERO IN ZMAJ

Obiskali smo zagrebški velesejem

Po dveh letih »abstinence« se je Iskra spet pojavila na jesenskem mednarodnem zagrebškem velesejmu, verjetno pa ne bi bilo škode, če tudi tokrat ne bi razstavljali, saj smo sodelovali skoraj izključno le s širokopotrošnim programom delovnih organizacij Kibernetika, Široka potrošnja, ERO in Zmaj.

Največja jugoslovanska sejemska pridobitev, mednarodni zagrebški jesenski velesejem, je zbrala kar 3.080 razstavjalcev iz 61 držav, od tega 1.430 iz tujine in 1.650 iz Jugoslavije. Tudi po površini je še vedno rekordna, saj so se razstavjalci predstavili kar na 280.000 m² površin, od tega na 200.000 m² pokritih prostorih.

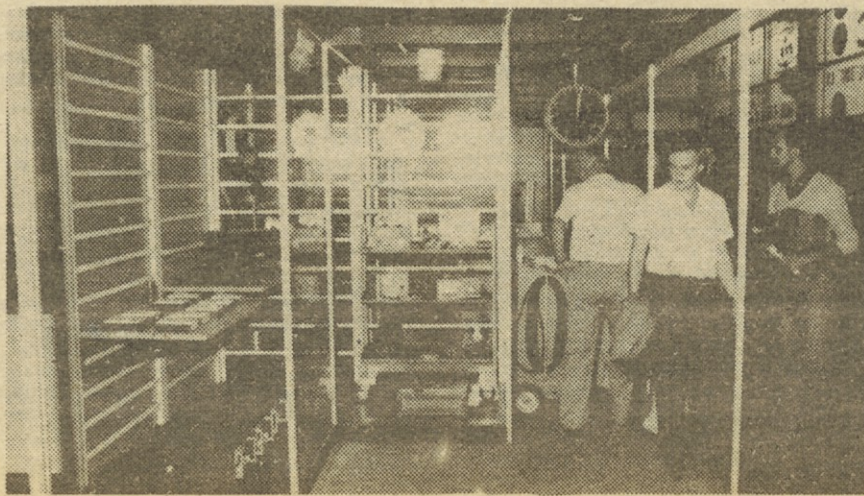
Po dveletni odsotnosti smo se v Iskri spet odločili, da bomo sodelovali na tej sejemski prireditvi, tokrat že 54. po vrsti. Za udeležbo je bilo bore malo zanimanja in so se na koncu za predstavitev svojih programov odločile le štiri delovne organizacije. Kibernetika je med drugim razstavila merne instrumente za šole, naprave za elektroterapijo in elektromedicino z novim spektrofotometrom. Videli smo tudi napravo za kontrolo konic pri porabi električne energije, zatam stikalno tehniko, registrirne instrumente in med drugim tudi ultra-zvočno posodo za čiščenje.

Široka potrošnja je razstavila sesalce, štedilnike, novo napravo za izdelavo sladoleda, mešalce in še nekaj drugih manjših gospodinjstskih aparatov, med elektroakustičnimi izdelki pa ni bilo kakšnih večjih novosti, razen novih anten in novega radijskega sprejemnika z vgrajenim gramofonom z imenom Trenta. (O njegovi obliki raje ne bi preveč govorili, saj je približno takšen, kot bi ga naredili leta 1945).

Kranjska delovna organizacija ERO je predstavila del svojega profesionalnega in hobi program, ljubljanski Zmaj pa svetilke in baterije.

Kljub dokaj borni predstavitvi, pri čemer ne mislimo na Iskrine delovne organizacije, ki so prišle v Zagreb, pač pa na Telematiko, Avtomatiko, Avtoelektriko in druge, je bil obisk naše stojnice kar ugoden.

Seveda je obiskovalce najbolj zanimalo to, kdaj in kje bodo lahko kupili nekatere Iskrine izdelke, ki jih na tržišču primanjkuje že nekaj mesecev, pa tudi let. Veliko je bilo tudi vprašanj kje sta naša Avtoelektrika in Avtomatika, dosti je bilo tudi pohvalnih besed na račun oblikovnosti naše stojnice in prijaznosti in visoke strokovne usposobljenosti predstavnikov Iskrine zagrebške filiale in Iskrinih delovnih organizacij, ki so v dneh velesejma dežurali na stojnici. Lado Drobež

Po dveh letih spet na velesejmu.

Prejšnji petek, 16. septembra je bila v novogoriški Iskri Avtoelektriki krajša slovesnost s poudarkom na novi delovni zmagi — otvoritvi nove tovarne za namensko proizvodnjo. Slavnosti so se poleg prvih delavcev nove tovarne udeležili tudi republiški sekretar za ljudsko obrambo SR Slovenije Martin Košir, predstavniki jugoslovanske ljudske armade, predstavniki vodstva SOZD Iskra, člani DPO in DPS novogoriške občine ter predstavniki DPO in vodstva novogoriške Iskre. Po pozdravnem in uvodnem govoru, ki ga je imel vodja tovarne Gabrijel Pelikan, je spregovoril slavnostni govornik, republiški sekretar za LO Martin Košir, zatem pa je prerezal trak in tako simbolično odprl nove prostore. Na sliki: Gostje med ogledom nove tovarne.

ODBOR ZA SAMOUPRAVNI NADZOR

Delavska kontrola v samoupravnih družbi

V petek, 16. t.m., se je sestel na svoji drugi redni seji pod predsedstvom Albina Pahorja odbor za samoupravni nadzor SOZD Iskra.

Najprej je odbor obravnaval program svojega dela do konca leta in menil, da bo potrebno v tem času obravnavati politično varstveno oceno v SOZD, dalje pregledati izvajanje gospodarskega plana SOZD, kako izvajamo in uresničujemo delegatski sistem v Iskri, zlasti pa še kako delujejo naši delegati na vseh ravneh in če imajo dovolj strokovne podpore za delegatsko odločanje.

Še posebej pa bo moral odbor posvetiti svojo pozornost letos tudi prilagajanju celotne Iskre gospodarskemu sistemu in zahtevam stabilizacije, zlasti glede na zaključke in separate Kraigherjeve komisije. Do konca leta bo moral odbor obravnavati še probleme razporejanja čistega dohodka in osebnega dohodka, zlasti pa še posvetiti posebno pozornost Iskrinemu izvozu, kjer prihaja tudi do določenih težav, zlasti zaradi reklamacij tujih kupcev, odpovedi dobav zaradi slabe kvalitete in podobno.

Potem ko so člani odbora sprejeli zgoraj omenjeni program dela odbora do letošnjega leta, je spregovoril predsednik sodišča združenega dela SRS Vinko Kastelic, ki se je na povabilo odbora udeležil seje. Izvajanje tovariša Kastelica je zadevalo predvsem temo samoupravne delavske kontrole v samoupravnih družbi.

Kastelic je zanimivo in dokaj konkretno govoril o problemih našega samoupravljanja in menil, da samoupravljanje ni nikakor odločanje vseh o vsem, da to ni strokovno odločanje, temveč odločanje delavcev o presežku dela in upravljanju z družbenimi sredstvi. V tem smislu se je zavzel za večjo samostojnost poslovnih organov v združenem delu, saj še dosedanja zakonodaja daje dovolj pooblastil poslovodstvu.

Tu gre samo za izvajanje vsega tega v praksi, kajti edina izjema so delovna razmerja. Zato je po njegovem potrebno zagotoviti večjo samostojnost poslovodstvu, pri tem pa je seveda treba terjati od njega tudi večjo odgovornost. Pri tem pa je zlasti kritiziral dosedanjo kadrovsko politiko, ki je vse preveč zaprta, odvisna od vodilnih struktur zunaj združenega dela in odtod tudi pogost pojav, da vodilni v gospodarstvu bolj odgovarjajo tistim, ki so jih postavili na ta mesta kot pa samoupravljalcem in svojim delavcem.

Vinko Kastelic, predsednik sodišča združenega dela SRS.

Ko je govoril o delavski kontroli, je Kastelic menil, da ne more biti noben sistem družbenopolitičnih odnosov dober, če ni v njem razvita tudi dobra kontrolna funkcija. Mi pa smo danes v nenormalnem položaju, ko je državna kontrola izredno razvita in razvejana, v njej deluje na tisoče in tisoče kadrov, nasprotno pa pogledjmo, koliko ljudi dela v delavski samoupravni kontroli in kakšno je torej razmerje med obema kontrolama.

Zato nikakor ne smemo imeti samo verbalnega odnosa do delavske kontrole in zato je prav zdaj trenutek, da resno preučimo položaj delavske kontrole. Kajti dejstvo je pri tem eno samo: delavska kontrola je učinkovita samo v tistih okoljih, kjer vse strukture delujejo samoupravno.

Za delo samoupravne delavske kontrole je torej zelo pomemben njen program dela, seveda pa mora imeti na voljo tudi vse potrebne informacije, kajti, kdor ima informacije ima tudi moč v svojih rokah.

Ob koncu je Kastelic poudaril, da samoupravna delavska kontrola ni nikakršen organ odločanja, to je delavski svet. Delavska kontrola samo ugotavlja dejansko stanje stvari, to pa ni niti majhna niti nepomembna naloga in če so sklepi in odločitve samoupravnih organov pravilni ali ne, pri tem pa ima na voljo vsa pravna sredstva, da pride do ustreznih informacij, ki naj ji omogočijo nemoteno delo, kajti le tako bo lahko učinkovito orožje delavcev in samoupravljalcev v izvajanju njihove pravice do samoupravljanja, je zaključil svoja zanimiva in tehtna izvajanja predsednik sodišča združenega dela SRS Vinko Kastelic.

V nadaljevanju se je Ivo Klešnik seznanil člane odbora s stanjem v naši DO Elektrozeve. Odbor je sprejel na znanje poročilo in zadolžil delavsko kontrolno DO ISEZ, naj ugotovi stanje v delovni organizaciji ter o tem obvesti odbor. Dalje odbor podpira programske in sistemske rešitve te DO, hkrati pa terja od poslovnih struktur ISEZ, naj bolj sprotno in točno informirajo delavce o stanju in problemih, ker je prav pomanjkanje ustreznih informacij eden od glavnih vzrokov sedanjih problemov v tej DO.

Nadalje odbor naroča kadrovske službi SOZD, da preveri okolnosti v zvezi s 5. členom 99. sklepa izredne seje DS SOZD Iskra z dne 12. 7. glede zaposlovanja novih delavcev v ISEZ.

Z investicijo med največjimi proizvajalci polprevodnikov v Evropi

V Iskrinih trboveljskih Polprevodnikih so tik pred začetkom gradnje nove tovarne. Dinarska sredstva imajo zagotovljena, zdaj pa čakajo le še na posojilo Mednarodne banke IFC iz Washingtona.

Boljši delovni pogoji, sodobnejša tehnologija, večja kakovost in boljši izplačeni ter zagotavljanje osnovnih tehnoloških prvin... vse to bo trboveljskim Iskrinim omogočila investicija, na katero so se pripravljali pa tudi čakali več let, te dni pa so že začeli s pripravljalnimi deli.

Novi objekt bo prizidek obstoječe tovarne. Bo nekoliko višji in bo imel štiri nadstropja, s skupno površino 3350 m².

V pritličju bodo vhod, zaklonske in padalnice, v višjih nadstropjih pa bo celotna procesna tehnologija. Z določeni selitvami bodo v sedanjih proizvodnih dvoranah pridobili tudi večje montažne prostore. Precej novosti bo tudi v skladišču, v strojniču za klimo, kupili bodo tudi novo čistilno napravo za razstrupljanje odpadnih voda, med drugim bodo uredili še galvaniko, tehnološke instalacije, itd.

Seveda bodo največja pridobitev novi in sodobni stroji. Kupili jo bodo predvsem v tujini: največ v Zvezni republiki Nemčiji in v ZDA, nekaj pa tudi na vzhodu. Veliko opreme bodo izdelali tudi sami ali pa v sodelovanju z drugimi jugoslovanskimi kooperanti.

Celotna investicija bo Trboveljčane veljala dobro milijardo dinarjev. Nekaj lastnih sredstev, nekaj združenih sredstev SOZD Iskra, najeli bodo tudi posojilo pri Ljubljanski banki, nadalje računajo na komercialna posojila izvajalcev del in dobaviteljev opreme, največ pa je v tem trenutku odvisno od tega, kdaj jim bo Mednarodna banka IFC odobrila devizno posojilo.

Predstavniki te mednarodne denarne ustanove so že obiskali Polprevodnike ter soglašali z nujnostjo gradnje in opremljenosti novega objekta. Trbo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Štefan Korošec s komunisti Telematike

V začetku septembra je Iskra Telematiko obiskal Štefan Korošec, član predsedstva CK ZKS s sodelavci, med katerimi je bila tudi izvršna sekretarka CK ZKS Katja Vadnjal. V avij Telematike so jih sprejeli predstavniki sozda Iskra, občine Kranj in naše delovne organizacije. Glavni direktor Bojan Klemenčič je goste odpeljal na ogled proizvodnje telekomunikacij, potem pa jim je v »kmečki sobi« izčrpno predstavil poslovno problematiko Telematike.

Zahtevna proizvodnja telekomunikacij je še posebej občutljiva na nestabilna gospodarska gibanja, zlasti na področju deviznega poslovanja. V zadnjih letih je Telematika (ob nizki startni osnovi) močno povečala izvoz na konvertibilno področje, tako da je danes v okviru sozda Iskra med največjimi konvertibilnimi izvozniki. Vendar se pri zagotavljanju potrebnih deviznih sredstev kljub temu srečuje z vse večjimi zagatami, ki jih ustvarjajo vse bolj zaostreni pogoji gospodarjenja.

Delavci Telematike ne morejo več zagotavljati ustrežne kvalitete svojih izdelkov, saj nimajo primerne opreme za kontrolo vhodnega materiala (komponente), prav tako pa je pomanjkljiva oprema za računalniško preizkušanje končnih izdelkov. Ogrožena kvaliteta lahko zelo slabo vpliva na prihodnost Telematike, še posebej pri prizadevanjih za povečanje izvoza na konvertibilni trg. Zato je v zvezi z zagotovitvijo potrebne opreme nujno treba nekaj ukreniti.

V novejšem obdobju dosega Telematika pomembne uspehe pri prodaji

lastnega znanja in tehnologije v tujino, kar dokazuje vrednost le-tega. Hkrati pa objektivno ugotavlja, da njeni lastni strokovni potenciali niso dovolj veliki za lasten razvoj večjih telekomunikacijskih sistemov. Pri tem ne gre toliko za samo znanje, pač pa za obseg dela, ki bi ga ne bilo mogoče opraviti v ustreznih rokih. Razvoj telekomunikacij v svetu gre hitro in neumljeno naprej. Analogna tehnika zastareva, aktualna je postala digitalna. Program nove digitalne telefonije je tudi za Telematiko nujnost: zahteva ga razvoj informatike in bodoča izgradnja celovitih informacijskih omrežij.

Strokovnjaki Telematike so že razvili prvo zasebno digitalno centralo (SI 2000-020), toda na področju velikih javnih digitalnih central se bodo morali zateči k nakupu ustrežne tehnologije. V nasprotnem primeru bo konkurenčna sposobnost Telematike na tujem in domačem trgu vse manjša.

S tem se je strinjal tudi Štefan Korošec: telekomunikacije so hitro razvijajoča se panoga in Iskra na tem področju ne sme kasniti, saj bi jo to onemogočilo

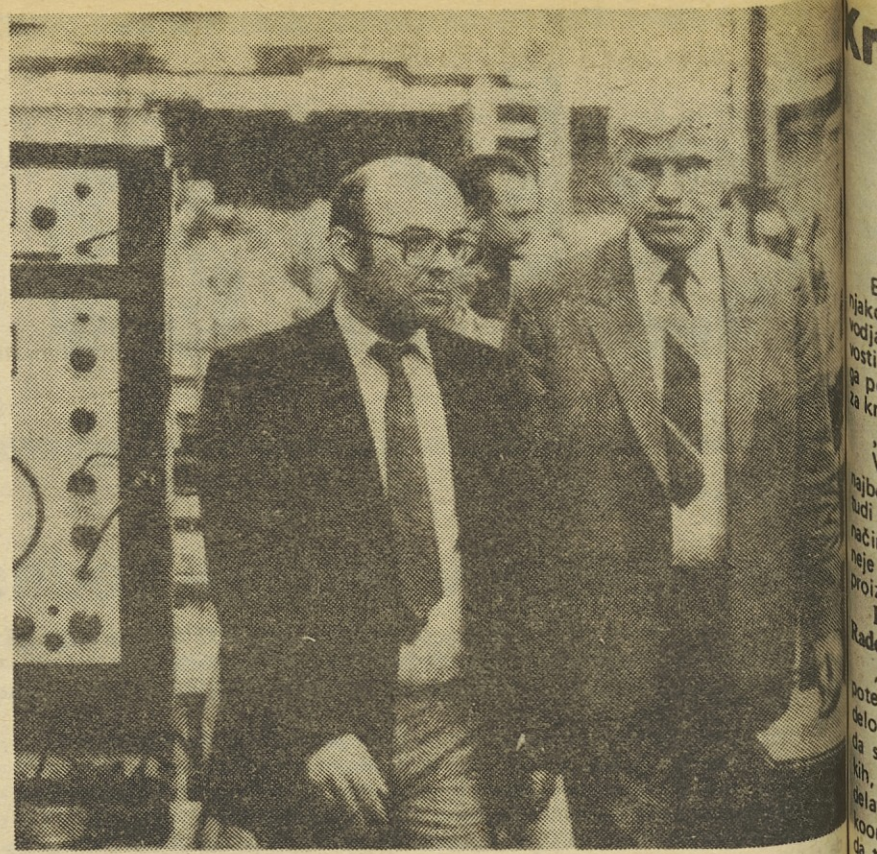
na trgu. V razvoj vlaga relativno velika sredstva, ki pa so očitno še premajhna. Morala se bo odločiti, koliko bo imela lastnega znanja in koliko ga bo poiskala na tujem. »V Telematiki ste se reorganizirali in ustanovili svoj tozdz za raziskave in razvoj«, je dejal Korošec.

»V okviru Iskre imate svoj marketing. Koliko je znanja in pripravljenosti za tveganje, za ofenzivnost? Kako razvijate stimulative procese? Kakšni so odnosi med tozdi in delovnimi skupnostmi? Kakšna je delitev dela in funkcij? Kaj počnete — skupaj z DO Iskra Commerce — na področju vključevanja v mednarodno delitev dela?«

Dejstvo je, da je bilo Štefanu Korošču na zapisana vprašanja težko odgovorjati. Seveda tečejo prizadevanja v naštetih smereh, vendar še ne dovolj dolgo in premalo intenzivno. Pomembnejši koraki na področju stimulacije so bili napravljeni v tozdu RR, kjer si Telematika prizadeva za deficitarne kadre. Že se kažejo prvi spodbudni rezultati.

Razmere zahtevajo, da se spremeni tudi odnos med prodajo in proizvodnjo: priti mora do skupnih odločitev in skupnih rizikov. Še veliko drugih področij je, kjer bi bilo treba vložiti več strokovnih naporov, poguma in iniciative.

Obisk Štefana Korošca se je nadaljeval z razgovorom, ki so se ga udeležili sekretarji OO ZK TOZD in delovnih skupnosti ter predstavniki samoupravnih organov in ostalih družbenopolitičnih organizacij Telematike. Gosta je zanimalo, kako delavci Telematike ocenjujejo sedanjo gospodarsko situacijo, kako se dviga delovna zavest, da se je treba kar najbolj resno in dosledno

Bojan Klemenčič in Štefan Korošec na ogledu proizvodnje.

spopasti s težavami, kako se razvija ustvarjalen pristop k spreminjanju stvari, kako se kolektiv kot celota angažira v stabilizacijskih prizadevanjih, kakšni so odnosi v delovni organizaciji (med tozdi in s skupnimi službami), koliko se daje poudarka dobrim zamislitvami: »Manjka nam akcija, ukrepanje, konkretno delo,« je rekel Štefan Korošec. »Dovolj je zgolj govorjenja!«

Splošno sliko stanja v Telematiki je predstavil Vinko Strgar, predsednik stalne akcijske konference OO ZKS Telematika, ki je med drugim dejal:

»Naši delavci se zavedajo, da nam standard pada in bo še padal, medtem ko nekateri v naši družbi še ni nič prizadelo. Med slednjimi omenjajo politike, obrtnike, še posebej težko pa tolerirajo različne špekulante, katerim posli cvetijo, pa jim nihče ne stopi na prste. Danes je »uvidenje« črpalnik več vreden, kot pa direktor kake tovarne. Težko razumejo nekatere ukrepe, ko naprimer istočasno ni sredstev za uvoz repromateriala, še vedno pa se zapravlja na drugih področjih (za nepotreben uvoz itn).

Glede konkretnega stanja v Telematiki po reorganizaciji, so delavci v tozdi še vedno mnenja, da posamezne strokovne službe niso dovolj učinkovite, da ne prispevajo tistega, kar bi morale.

Borut Dvoršak, sekretar OO ZK tozda MKD je povedal, da so imeli v letošnjem letu šest sej osnovne organizacije, na katerih so obravnavali življenjske probleme. Dejaj je, da delavci nimajo dovolj zaupanja v ZK in pravijo: »Če ZK v sedanji situaciji ne bo ničesar ukrenila, naj kar vrata zapre!« Kritizirajo sicer zaradi drobnih problemov, vendar pa so tudi ti del celotne sedanje situacije in jih je treba vzeti zares. Dvoršak je bil mnenja, da je obveščanje v Telematiki z internim glasilom sicer dobro urejeno vendar je vpraša-

nje, koliko delavci tudi res berejo. Zato bi se morali v vseh sredinah prizadevati za boljše ustno obveščanje, za boljše sestanke in bolj učinkovito delo.

»V TOZD Raziskave in razvoj imamo precej težav,« je povedal Dobrovojni Vučkovič, sekretar OO ZK TOZD RR. »V lastnem okolju opažam, da delavci niso zadovoljni s sedanjim stanjem v Jugoslaviji. Moti jih, ker stanje se naprej pada. Nezadovoljni so svojim delom, z delovno opremo, z drugimi delavci. Eni delajo preveč, drugi premalo. Doslej smo te probleme uspeli obvladovati, toda zdaj je prišlo do pobud, da se stvari začnejo razširjevati v okviru OO ZK. Partija se mora spoprijeti z življenjskimi problemi v svojem konkretnem okolju, pa da le razpravlja o sklepih višjih partijskih organov!«

Dušan Grubešič, sekretar OO ZK TOZD TIV je povedal, da je od 16 zaposlenih v tem tozdu le 11 komunistov. Splošno stanje v TOZD je ocenil

(Nadaljevanje na 3. strani)

Z investicijo med največjimi proizvajalci polprevodnikov v Evropi

(Nadaljevanje s 1. strani)

veljski Iskraši upajo, da bo IFC morda še ta mesec odobrila posojilo, čeprav se lahko zgodi, da se bo vse skupaj zavleklo do prihodnje pomladi. Kljub temu so zahodno od tovarne že začeli pripravljati teren za novi objekt. V terminskem planu so začetek gradnje predvideli za ta mesec, začetek obratovanja pa konec leta 1985. Ne bo odveč tudi podatek, da bo po zaključku investicije v Polprevodnikih 140 novih delovnih mest.

Seveda bodo novi objekti in novi stroji še kako vplivali na poslovanje in gospodarjenje Iskrinih Polprevodnikov. Nekaj primerjalnih podatkov glede na predvidene rezultate poslovanja v letu 1986 in lanskoletno realizacijo.

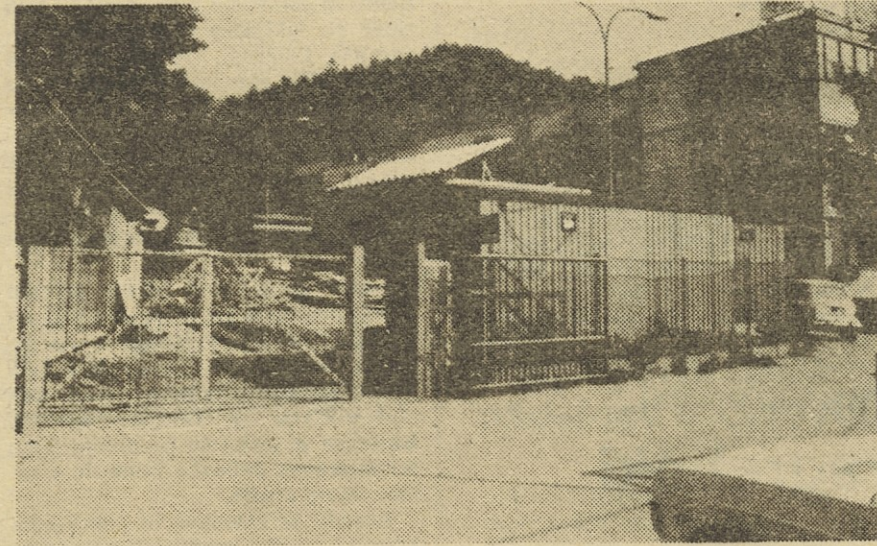
Lani so na domačem tržišču prodali za dobrih 381 milijonov dinarjev, po dograditvi pa bo ta vsota predvidoma še za skoraj enkrat višja. Na konvertibilno tržišče naj bi se izvoz od lanskoletnih dobrih dveh milijonov dolarjev povečal na več kot 7,5 milijona dolarjev. Verjetno ni treba omenjati, da se bo precej povečal tudi izvoz kooperantov trboveljskih polprevodnikov, pa da bo

dohodek za skoraj dvakrat višji in še in še bi lahko naštevati.

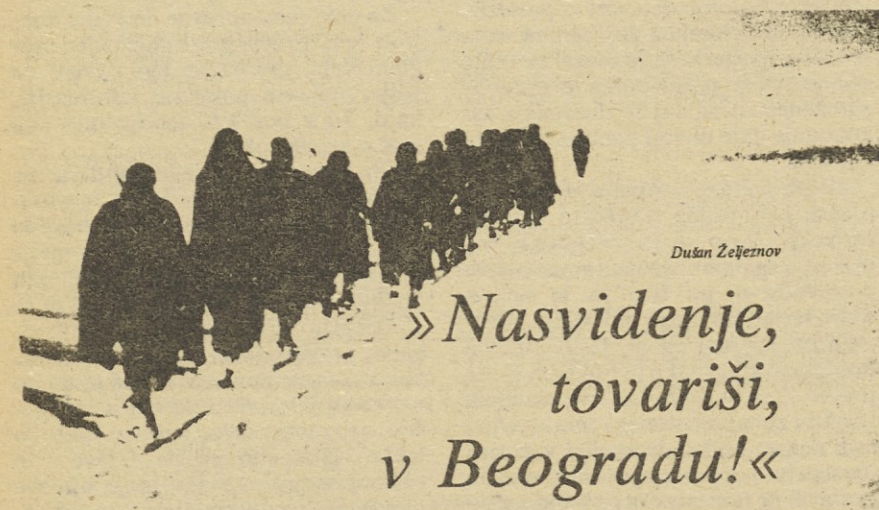
Izvozne številke, ki jih navajajo v Trbovljah — in Polprevodniki so tudi zdaj največji izvoznik v IEZE — so v sedanjem gospodarskem trenutku gotovo na strani Trboveljskih Iskrašev. Izredno razveseljivo je tudi razmerje

med naložbo v zidavo in strojno opremo: medtem ko bo celotna investicija, kot že rečeno, veljala nekaj nad milijardo dinarjev, bo kar 80 % te vsote namenjenih za nakup strojev, pri čemer je devizna vrednost naložbe 5 milijonov dolarjev.

Dr

Pripravljalna dela pred začetkom gradnje nove tovarne Polprevodnikov.

Dušan Zeljeznov

»Nasvidenje, tovariši, v Beogradu!«

Potrebno je bilo preliti potoke dragocene človeške krvi, deset tisočih naših najboljših sinov so morali dati svoja življenja v dveletnem neenakem boju s sovražnikom, da bi si navsezadnje resnica o dejanskem položaju utrla pot v svet. Morda še nikoli noben majhen narod ni toliko žrtvoval, da bi prepričal svetovno javnost, da je kri, ki je bila prelita v Jugoslaviji njegova kri, in ne kri tistih sramotnih izdajalcev, katerih voditelji uživajo gostoljubnost v zaveznikiških državah.

V razdobju tega leta je bila razkrinkana nezasičena prevara vse poštene svetovne javnosti. Izdajalska londonska vlada je več kot dve leti varala ves svet, ko je govorila, da vodi borbo v Jugoslaviji njen minister Draža Mihailović. In da bi bila ironija še večja, so četniške tolpe s tem ministrom izdajalcem na čelu ves ta čas vodile boje, kakor jih vodijo še danes, proti Narodnoosvobodilni vojski in partizanski odredom Jugoslavije na strani okupatorja. Toda teh pokvarjenecv ni nič

motilo in so hkrati prikazovali uspehe narodnoosvobodilne vojske kot svoje uspehe. (Vzkliki nezadovoljstva, nemir med delegati.)

V četrti ofenzivi je izdajalec Draža Mihajlovič (Vzkliki: Dol z izdajalci!) sklenil sporazum z Nemci, Italijani in ustaši, da bi skupaj zadali smrtni udarec naši narodnoosvobodilni vojski. Številni dokumenti, ki so nam prišli v roke v ofenzivi proti četnikom Draže Mihailoviča jasno razkrivajo ta peklenski načrt in nezasičeno izdajstvo vseh narodnih izrodov. Kakor je naši javnosti že znano, je Draža Mihailović v času naših velikih in slavnih bojev na reki Neretvi in pri Gornjem Vakufu zbral svojo vojsko iz Srbije, Sandžaka, Črne gore, Hercegovine in Vzhodne Bosne, skupaj okrog 18.000 ljudi in jih pripeljal na Neretvo, da bi nam tu zabil nož v hrbet. Toda naše slavne I., II., III. in VII. divizija in enote IX. dalmatinske divizije so na Neretvi razbile ne samo Nemce,

ustaše in Italijane, temveč so prešle tudi v odločilno ofenzivo proti četnikom Draže Mihailoviča, katere so poglale od Neretve do Kolašina, kjer so jim zadale končni udarec in tako likvidirale četnike kot resno vojaško silo.

Vse to so dejstva, ki jih izdajalska londonska vlada ni mogla prikrijevati pred svetovno javnostjo. Tako je bila prevara končno odkrita.

Zaradi dogodkov zunaj naše dežele, to je zaradi zmag slavne Rdeče armade na vzhodni fronti in razbijanje elitnih Hitlerjevih armad (vzkliki: Živela nepremagljiva Rdeča armada! Živeli tovariši Stalin!) so nastali pogoji za zmag drugih zaveznikov Anglije in Amerike v Afriki — nastali so pogoji za izkrcanje zaveznikov na Siciliji in končno v Italiji in za kapitulacijo glavnega Hitlerjevaga partnerja, fašistične Italije. Tu moram poudariti, da ima za kapitulacijo Italije velike zasluge tudi naša narodnoosvobodilna vojska, ki je ves ta čas vojne vezala nase šestnajst do dvajset italijanskih divizij.

Še pred kapitulacijo Italije, ko so po V. sovražnikovi ofenzivi enote naše narodnoosvobodilne vojske zopet prešle v protiofenzivo, so osvobodile skoraj vso vzhodno Bosno, večji del osrednje Bosne in Bosansko Krajino. (Burno odobravanje. Ploskanje.)

S kapitulacijo Italije in razorožitvijo desetih italijanskih divizij v naši državi se je naša vojska ne samo dobro oborožila, temveč tudi zrasla za najmanj 80.000 novih borcev in osvobodila nove velike predele Dalmacije, Sloveniji itd. Tako so nastali pogoji za nove zmagovite operacije enot narodnoosvobodilne vojske, na drugi strani pa si je naša narodnoosvobodilna vojska pri zavezniki pridobila ugled resnega vojaškega dejavnika, s katerim danes računajo ne samo zavezniki kot s svojim zaveznikom, temveč tudi fašistični osvajačji kot z nasprotnikom, ki veče nase veliko število njihovih divizij. (Burno odobravanje. Ploskanje.)

Po kapitulaciji Italije je prišlo v Dalmaciji, v Sloveniji in na Hrvaškem do neslutenege poleta narodne vstaje. Tako danes ni niti ene pokrajine v Jugoslaviji, kjer se še ne bi razplamtel plamen narodne vstaje. (Ploskanje.) Do prvega novembra tega leta so bili osvobodjeni veliki predeli naše domovine. Osvobojejen je velik del Dalmacije z otoki, velik del Hrvatskega primorja, velik del Slovenije, Bosanske Krajine, vsa zahodna Bosna, velik del osrednje Bosne, ves Sandžak, velik del Črne gore in del Hercegovine.

Nekaj naših divizij je že prekorračilo mejo med Sandžakom in Srbijo (ploskanje) ter začelo zopet osvobajati srbsko ljudstvo izpod nemških in madžarskih osvajačev, nedičevske vojske in četniških band Draže Mihailoviča. Zelo pomembno je dejstvo, da so naše partizanske sile v Makedoniji v zadnjem času dosegle pomembne uspehe in že drugič zavzele Kičevo, Debar ter tako ustvarile pogoje za še močnejši razvoj partizanskega gibanja v Makedoniji. (Ploskanje.) Partizansko gibanje v Makedoniji je tesno povezano s partizanskim gibanjem v Albaniji in Grčiji, hkrati pa daje močno oporo razvoju partizanskega gibanja v Bolgariji. (Ploskanje.)

Eden najlepših uspehov naše narodne vstaje, uspeh velikega zgodovinskega pomena je osvoboditev Istre in Slovenskega Primorja po kapitulaciji Italije. (Burno odobravanje. Ploskanje.) Dvajsetletno suženstvo slovenskega in hrvaškega ljudstva kljub vsem prizadevanjem fašistov ni moglo odvzeti našim zaslužnjim bratom njihovega narodnostnega značaja in oslabilo njihovih težav za združitve s svojimi brati in drugimi narodi Jugoslavije.

Kakor je videti iz povedanega, se je zlasti zadnje leto položaj Jugoslavije v svetu popolnoma spremenil. Po zaslugi uspehov Rdeče armade je Hitlerjev vojaški stroj pred katastrofo, zmaga nad tem največjim sovražnikom človeštva pa ni več daleč. V tem

letu je razpadel fašistični blok, Italija je razdejana. Pri Hitlerjevih satelitih vlada še vedno zaskrbljenost in razpadanje. Odnosi med zavezniki — Sovjetsko zvezo, Anglijo in Ameriko — pa postajajo vedno trdnje (ploskanje), kar se je pokazalo predvsem na moskovski konferenci predstavnikov narodnoosvobodilnih vojsk.

Vsa ta dejstva so pomembna tudi za narodnoosvobodilni boj. Zaupanje v slovensko zmagajočo in dokončno osvobodilno vojsko naših narodov izpod okupatorjevega jarma prežema vedno širše sloje narodov Jugoslavije, kar se kaže v tem, da se v našo narodnoosvobodilno borbo vključujejo mnogi vidni politični, kulturni in javni delavci v vseh pokrajinah Jugoslavije. Vse to na drugi strani vpliva na hitrejšo razpadanje marionetnih državnih aparatov Pavelića in Nedića in tako tudi na slabitev okupatorjevih pozicij v naših deželah. (Ploskanje.)

Nekaj pa se tudi v tem zadnjem času spremenilo, kljub vsem dejstvom, ki smo jih navedli. To je politika izdajalske begunske vlade, ki je sedaj v Kairu in pred našimi zavezniki še vedno velja za zakonitega predstavnika narodov Jugoslavije. V tem kontekstu poročilo ne mislim razglabljati o tem, kakaj je tako, kakaj zavezniki prenašajo na vladno, ki nima nikakršne opore v našem ljudstvu, ker prek svojega ministra Draže Mihailoviča že dve in pol leti sodeluje z okupatorjem proti naši narodnoosvobodilni vojski oziroma proti narodu Jugoslavije; ki je izrazito reakcionarna in velikosrbska, kar je posebej očitno iz njene sestave, saj so v njej takšni ljudje, kot je znani šestojanuarski Zivković in drugi. Toda eno lahko rečemo: naši narodnoosvobodilni vojski in partizanskih odredih ni nobenega borca, ki bi ne občutil globoke bolečine v srcu, ki bi ne občutil ogorčenja vsakokrat, kadar pomisli, da vlada, ki ima na vesti toliko zločinov in

Krožki so potrebni

Krožki za izboljšanje proizvodnje so se pri nas že dokaj uveljavili. Večje pozornosti pa so deležni na zahodu, še posebej pa na Japonskem, kjer pripisujejo največjo zaslugo za tako visoko kakovost prav delovanju teh krožkov. Pomembnosti krožkov pa se zavedamo tudi v Iskri, kjer te dni ponovno teče seminar na temo „Tehnike dela v krožkih za izboljšanje proizvodnje“. Na tem štirimesečnem srečanju se bo zvrstila za predavateljsko mizo vrsta uglednih strokovnjakov iz Iskre in izven nje.

Eden izmed takih vidnih strokovnjakov je gotovo Branislav Zlatković, vodja področja za zagotavljanje kakovosti v SOZD Rade Končar. Zato smo ga po končanem predavanju zaprosili za kratek razgovor.

Kaj menite o krožkih nasploh?
Vsekakor mislim o krožkih vse najboljše. To vse najboljše se nanaša tudi na moje mnenje, da je to edini način, da proizvodne delavce aktivneje vključimo v proces izboljševanja proizvodnje.

Kako pa ti krožki delajo pri vas, v Rade Končarju?

V Rade Končarju prav danes poteka razprava na KOS o širjenju delovanja krožkov. Vsekakor mislim, da se, kadar se pogovarjamo o krožkih, v resnici pogovarjamo o zbiranju delavcev ob ideji za pospeševanje in koordinacijo kvalitete. Zato je prav, da tako široko vlogo prevzame sindikalna organizacija, kot najmožnejša organizacija delovnega ljudstva. Zaenkrat v Rade Končarju delujejo dve krožki, in sicer v dveh temeljnih organizacijah „Aparatne tehnike“ iz Skopja. Dosegajo pa v soobdelovanju s sindikatом lepe rezultate. V petek pa se bomo pogovarjali v Skopju tudi o delu teh krožkov v okviru JUSK (Jugoslovanski savez za izboljšanje kvalitete). Na tem srečanju vseh jugoslovanskih strokovnjakov smo slišali tudi poročilo iz Iskre, kjer sta na tem področju dosegli že lepe rezultate.

Ali bodo krožki po vašem mnenju lahko uspeli tudi v naših gospodarskih subjektih?

Zagotovo. Mislim, da je osnovna ideja krožkov humanizacija dela, saj se preko njih tudi delavci z nižjo kvalifikacijo in izobraženostjo na ta način obnavljajo, postajajo enakopravni v delovanju in kreiranju izboljšanja svojega dela, kot tudi pri vključevanju v razmišljanja za izboljšanje kakovosti v našem merilu.

Kaj naj bi bilo torej osnovno vodilo krožkov?

Poleg humanizacije mora seveda tudi ta aktivnost imeti svoja pravila. Tako je eden glavnih namenov organizacije teh izobraževanj povedati ljudem, da se brez dobre organizacije skupnega in lastnega dela ne da dosežati dobrih rezultatov.

In kakšni so cilji krožkov?

Poleg humanizacije dela, ki je zagotovo najpomembnejši cilj je to vsekakor primerno nadomestilo za strojnice z anonimnimi predlogi. Delavci s tem aktiviramo, da pričena enakopravno, in spontano razpravljati o problemih. Pri tem pa je pomembno to, da delo v krožkih mora biti usmerjeno. Teme in naloge morajo biti določene vnaprej, spoštovati pa je seveda treba obstoječo organizacijo.

Kakšne naloge torej čakajo krožke?

Najpomembnejša je gotovo da

ter mesto je na seznamu vojnih krivcev, se vedno sedi in uživa gostoljubnost naših zaveznikov. (Burno odobravanje. Ploskanje.) Zelo dobro vemo, da ta vlada počne vse kar more, da bi se na kakršenkoli način vrnopila v našo državo (isto velja tudi za kralja), preden bi ljudstvo izreklo svojo odločno besedo o njeni usodi. Vemo tudi, da so vinozemstvu določeni reakcionarni krogi, ki podpirajo to vlado in kralja v njegovih namerah. Tod vemo tudi, da velika večina narodnih demokratičnih elementov v zavezanih državah iskreno želi, da naš narod sam odloči o svoji usodi in si ustvari takšno državo ureditev, kakršna se mu bo zdela dobra. (Vzkliki: Tako je! Burno odobravanje. Ploskanje.)

Obrekovali so nas in še nas obrekujejo z vseh strani — toda po enotnem načrtu. Vsi okupatorji, njihovi kvilsvingli — prodani izdajalci, ustaši, nedičevci, četniki Draže Mihailovića in njihovi gospodarji v inozemstvu — so govorili in govorijo, da je naša narodnoosvobodilna borba v Jugoslaviji čisto komunistična zadeva, boljše vizacija dežele, poskusi komunistov, da prevzamejo oblast, uničenje privatne lastnine, uničenje cerkve in vere, uničenje kulture itd. itd.

Te klevete so stare in obrabljene. Skuhale so v Göbbelsovi kuhinji in so sedaj postale „glavšaltana“ hrana, s katero Göbbelsovi somišljeniki krmijo prebivstvo „nove Evrope“ in jo poskušajo izvažati tudi iz Evrope. Toda v te laži še malokdo verjame, najmanj pa narodi Jugoslavije. Naš boj za dostojno življenje in krav, mnogo in preveč so naši narodi v teku teh treh let pretrpeli, da bi jih lahko s takšnimi obrabljenimi klevetami odvrnili s poti tega velikega in slavnega boja za neodvisnost, za boljše in nečisto prihodnost. Minili so časi, ko je peščica reakcionarjev, včasih celo z uspehom, podtikala komunistom v Jugoslaviji take in podobne stvari, da bi jih izolirala od ljudstva.

Štefan Korošec s komunisti Telematike

(Nadaljevanje z 2. strani)

za slabo: delovna morala je nizka, sklepi samoupravnih organov se ne uresničujejo. Zelo je bil kritičen do dela delavcev skupnih služb, zlasti na področju tehnologije. »Dobri inženirji so šli ob reorganizaciji v skupne službe,« je dejal, »zdaj pa ni veliko od njih.«

Zdenko Torkar, sekretar OO ZK tozda Terminali je bil mnenja, da imajo delavci v neposredni proizvodnji premalo pregleda nad celotno situacijo v TOZD, zato se težko vključujejo v odpravljanje problemov. OO ZK dobiva informacije predvsem z vrha navzdol, slabše pa uspeva z odgovori na tiste, ki jih pošilja navzgor. Med delavci se postavlja vprašanje, kdo odloča, kdo je kriv za sedanje stanje v Jugoslaviji. Glede povezanosti TOZD in odnosov z delovnimi skupnostmi, bi morala Telematika kot delovna organizacija nastopati bolj enotno, povezano, celovito in fleksibilno, saj ona prodaja izdelke, je dejal Torkar.

Vladimir Lampič, sekretar OO ZK iz TOZD MSO je omenil problem fluktuacije kadrov, zlasti mladih. Po usposabljanju v tozdu, ki traja tudi do 6 let, jih veliko odide, kot vzrok pa navajajo terensko delo. Tozđ MSO se otepa s številnimi specifičnimi problemi, ki izhajajo iz dejstva, da so delavci razporejeni po vsej Jugoslaviji in v tujini.

Po poročilih sekretarjev OO ZK je besedo povzel Jakob Vehovec, predsednik OK ZKS Kranj, ki je stanje ocenil z vidika občine. V prvem polletju so kranjske delovne organizacije dosegle razmeroma ugodne poslovne rezultate, vendar to ne sme biti razlog za samozadovoljstvo. Če namreč stanje v posameznih delovnih organizacijah pogledamo podrobneje; lahko ugotovimo, da stvari niso rožnate.

Kranjski komunisti trenutno razpravljajo o družbenoekonomskem položaju mladih, vse bolj pa se zavedajo tudi dejstva, da delavci in občani zahtevajo bolj odločno politično akcijo na vseh problematičnih področjih. Osnovne organizacije komunistov polagoma le postajajo aktivnejše: preraščajo obdobje, ko so se ukvarjale le same s seboj.

Med drugim kranjski komunisti ugotavljajo, da je ponekod še vedno prisotno zapiranje v tozdovske plotove. V manjših tozdi in delovnih organizacijah se pojavljajo neformalne skupine, tako da je samoupravljanje v teh okoljih dirigirano od ozkih skupin ali posameznikov.

»Zdi se, da gre v sedanji situaciji za določene občutek nemoči,« je na koncu povzel Štefan Korošec. »Treba je krepiti lastne sile, kadre, opremo. Če se s tem občutkom nemoči, z resignacijo in indolenco ne bomo spoprijeli, se bodo stvari še naprej razvijale na slabše. Brez novih metod dela ZK ne bo šlo naprej: ne moremo več v nedogled čakati. Bolje, da se stvari zaostrojo pri zdajšnjem odpravljanju problemov in izpostavljanju odgovornosti, kot pa da bi se kasneje na kakšnem drugem področju. Potrebna je politična akcija: ljudem moramo povedati, kaj je treba spreminiti in kaj se bo zgodilo, če do spre-

memb ne bo prišlo. Imamo ljudi, ki so se odpovedali dopustu, ki delajo v sobotah popoldne — med njimi matere z otroki —, ob praznikih, ponoči. Zato se ne sme dogajati, da bi kdo ne zgrabil za delo, kakor to zahtevajo aktualne razmere.

Tudi komunisti Telematike morate spremeniti metode dela in doseči večjo konkretnost. Manj naj bo besed in več dejanj. Ne pristajajte na centralno ukrepanje, pač pa rešujte probleme v dialogu z ljudmi, med delavci v sindikalnih skupinah. Pri tem se zavedajte, da v naši družbeni ureditvi vse pravice izhajajo iz dela. Kdor ne dela ali slabo dela, mu tudi pravice ne pripadajo.

Sistem nagrajevanja je treba izdelati tudi za režijske delavce in skupne službe. Če ne bo ustreznih meril in kontrole, se bodo konflikti nadaljevali, neizdelano nagrajevanje pa bo stalna zavora. Ni dovolj le ugotavljanje stanja, pač pa je treba konkretno spreminiti stvari!

Konferenca komunistov Telematike ni uspela odgovoriti na to zanimivo vprašanje, niti ne na osnovno: kako motivirati mlade za interesno delovanje oziroma jih pripraviti, da se bodo spopadli z vso paleto znanih težav. Zal.

Klerikalizem — napake v idejnopolitičnem izobraževanju ali...

V razpravi je bil omenjen klerikalizem kot velik ideološki nasprotnik politike Zveze komunistov. Izjava, ki jo je podal predstavnik delovne skupine OK ZKS Kranj, meji že na enostranski napad na svobodo veroizpovedi, ki je opredeljena v ustavi SFRJ. Konferenca bržkone le ni bila sklicana zato, da bi na njej poslušali in prikimali političnim obrekovanjem. Tu bi se vodstvo stalne akcijske konference lahko izkazalo in tovrstno debato odločno prekinilo. A se to ni zgodilo.

Ugotoviti velja, da je Cerkev uspelo pridobiti mnogo več mladih, kot je to uspelo Zvezi komunistov in ZSMS. Toda zdi se, da je »uspešnost« Cerkve pogojena predvsem z dejstvom, da je Zveza komunistov padla na izpitu v idejno političnem izobraževanju mladih, saj je bil njen pristop doslej preveč enostranski, enoličen in neživljenjski. Predvsem je njeno izobraževanje premalo povezano s problematiko mladih.

Način izobraževanja, kakršnega Zveza komunistov ponuja danes, goji pravi odpor, kot interes. To dejstvo lahko ilustriramo tudi s tem, da so šolski predmeti v zvezi s samoupravljanjem in temelji marksizma za dijake med najbolj »zoprnimi«. S tem in še marsičimer bo morala Zveza komunistov čimprej razstititi in se približati mladim ter jih ponuditi tisto, kar od družbe pričakujejo in zahtevajo.

Ob resničnih vrednotah, kakršne Zveza komunistov navsezadnje lahko ponudi, se bo tudi trenutni povečani vpliv Cerkve sam po sebi zmanjšal.

Kadrovanje — boj proti kampanjski ureditvi članstva Zveze komunistov

Po vseh naštetih slabostih, ki jih je obravnavala konferenca Telematike, je vendarle zavzela tudi stališče: nič več kampanjskega sprejemanja v vrste Zveze komunistov! To pomeni, da poslej ne bomo več videvali priložnost-

nega tekanja sekretarjev OO ZK po delavcih ob raznih akcijah za pridobivanje novega članstva. Postopek kadrovanja bodo po novem vodile ustrezne komisije.

Največ predlogov se pričakuje iz osnovnih organizacij ZSMS. Toda v situaciji, v kateri se danes nahaja mladinska organizacija, bo izredno težko predlagati nove člane Zveze komunistov, ne sicer zaradi tega, ker bi ne bilo pravnijega stika med obema političnima organizacijama, pač pa predvsem zaradi izredno majhnega števila mladih, organiziranih v osnovne organizacije ZSMS.

Nove člane bo nujno potrebno iskati tudi med dobrimi in vestnimi delavci. Če ne bo priliva novih kadrov, bo Zveza komunistov čez nekaj časa postala »organizacija starcev«, ki bo omejena zgolj na delovanje v krajevni skupnosti, obenem pa ostala brez svežih idej za boljše in stvarnejše delo.

V bodoče se bo morala Zveza komunistov odločno zoperstaviti proti kadru, katerega članstvo ne prinaša nikakršne koristi, pač pa le moralno-politično škodo. Zamilsel, da je »rdeča knjizica« odskočna deska k življenjskim uspehom v naši družbi, bo potrebno dokončno izkoreniniti in to čim prej.

In še en sklep je zavzela stalna akcijska konferenca OO ZKS Telematike: za bodoče kadrovanje in delo mladinske organizacije so zadoženi mladi komunisti.

Zveza komunistov se bo morala resneje posvetiti mladini, in to ne samo v smislu iskanja načina, kako ji čim prej vcepiti v glavo, da je nekoč živel Marx, ki je osnoval marksistično ideologijo, katero spoštuje in po njej uravnava svoja načela Zveza komunistov. Pristop bo moral biti stvarnejši, bolj življenjski in prepričljiv. Organizacija komunistov mora ohraniti status avantgarde delavskega razreda; njeno sedanje obnašanje namreč ne dokazuje, da bi to še bila. Članstvo bo moralo razmišljati z lastno glavo, nastopati s svojimi dejstvi, ne pa zgolj prikriževati vsaki izrečni besedi. Takšno obnašanje nima prav veliko skupnega z likom pravega komuniste.

Socialistična ureditev nam ponuja veliko možnosti razvoja, gospodarskega kot političnega. Potrebujemo samo ljudi, ki zrelo gledajo v prihodnost, ki hočejo nekaj doprinesiti k skupnemu razvoju, ne pa zgolj obrekovati in potiskali roke do zadnjih kotičkov hlačnih žepov. Potrben je odkrit spopad s politikanstvom, konformizmom, oportunistom in drugimi negativnimi dejavniki, ki so se razpasli v naši družbi.

Vsekakor je potrebno kanček spoštovanja nameniti tudi mladim. Resnično so edini, ki bodo morali prebroditi sedanjo krizo in družbo popeljati v boljše pogoje življenja. Če se ozremo za nekaj desetletij nazaj v preteklost, se lahko spomnimo, da je bila mladina tista, ki je s svojo mladostniško zagnanostjo obvarovala obstoj in zmago družbene revolucije. Tega spomina na preteklost se ni izognila niti stalna akcijska konferenca komunistov Telematika in prav nič čudno se ni slišalo vprašanje, ki je bilo izgovorjeno na seji: »Kaj pa bi danes reklo tistih milijonsemdemstotisoč žrtev vojne, če bi spoznale, v kakšni težki situaciji se nahajajo njihovi potomci.

V tem velikem osvobodilnem boju so se narodi Jugoslavije prepričali, da so komunisti najbolj zvesti sinovi svojega naroda, vedno pripravljeni na največje žrtve za njegovo srečo. (Burno odobravanje. Ploskanje. Vzkliki: Zivela komunistična partija!)

V zvezi z vsem tem, predvsem pa z razvojem splošne ljudske vstaje, z osvoboditvijo vedno večjega ozemlja, v zvezi z vedno večjimi nalogami, ki se postavljajo pred naše narode in v zvezi z razvojem dogodkov v inozemstvu, je potrebno pravočasno storiti vse ukrepe za nadaljnji uspešni razvoj narodnoosvobodilnega boja, potrebno je storiti vse, da si naši narodi zagotovijo takšno državno ureditev, ki bo temeljila na bratstvu in enakopravnosti vseh narodov Jugoslavije in ki bo zagotavljala resnično svobodo in demokracijo vsem družbenim slojem. (Burno, dolgotrajno odobravanje. Vzkliki: Tako je!)

V 23 letih se je monarhija popolnoma kompromitirala pred narodom. Ni bila nosilka demokratičnih načel, temveč diktatura najbolj reakcionarne klike. Monarhija ni bila vez med narodi Jugoslavije in ne temelj za močno državno narodno skupnost. Monarhija je bila nosilka velikosrbske hegemonije in zatiranja drugih narodov. (Burno odobravanje. Vzkliki: Tako je!)

Pokojni kralj Aleksander je leta 1922. razpustil parlament in uvedel vojaško diktaturo. Uvedel je režim terorja in nasilja. Kralj Peter II. je že v začetku postal središče, okrog katerega se je zbirala vsa reakcija, ki je uničila našo državo. Še več, vse čase je podpiral in še podpira najbolj sramotnega izdajalca Oroža Mihailovića in njegove »vojvode«. O tem je stotine in tisoče dokazov, in to vedo vsi naši narodi. Glede na to lahko samo republikanska demokratična oblika vlade prepriča, da se našim narodom več ne dogodijo takšne nesreče. (Dolgotrajno, burno odobravanje.)

Takšne so razmere v četrti etapi razvoja našega narodnoosvobodilnega boja. Zato je dolžnost našega ljudskega predstavništva, da stori vse potrebne ukrepe, da opraviči zaupanje velike večine svobodoljubnih narodov Jugoslavije. V tej četrti etapi se glede na notranje in zunanje dogodke kaže potreba po vzpostavitvi takšnih ljudskih, političnih in zakonodajnih kakor tudi izvršilnih organov, ki bodo sposobni obvladati vse težave v teh razmerah in bodo dostojno predstavljali narode Jugoslavije tako doma kakor zunaj, ki bodo sposobni preprečiti vsakršen poskus s katerekoli strani, ki bi poskušal onemogočiti uresničevanje teženj, za katere je naše ljudstvo prelilo toliko krvi v tem velikem osvobodilnem boju.

Dane je potrebno, da Protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije postane najvišji zakonodajni in izvršilni organ narodov Jugoslavije. Zdjaj je že prišel čas, da ustavimo izvršilni organ v obliki začasne vlade, ki bo sposoben voditi vse zadeve, ki jih mora opravljati prava ljudska vlada. (Burno odobravanje. Delegati vstajajo, vsa dvorana odmeva od ploskanja in vzklikanja.)

Danes imamo Protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije, ki je bil ustanovljen pred letom dni. V tem protifašističnem svetu so zastopani vsi narodi Jugoslavije. V njem so zastopani vsi družbeni sloji. Prvič v zgodovini pošiljajo naši narodi v ta svoj organ takšne predstavnike, ki so izšli iz njegove srede, ki jih svobodno volijo in ki res uživajo vse zaupanje.

Razumljivo je, da tako velik korak nekega naroda, kakor je ustanovitev njegovega najvišjega izvršilnega organa, v konkretnem primeru ustanovitev Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije, utegne v prvem trenutku naleteti na morebitne ovire in na nerazumevanje, celo pri naših zaveznikih v inozemstvu. To pa predvsem zato, ker je v inozemstvu še neka tako imenovana

jugoslovanska vlada. Toda v dveh letih in devetih mesecih težkih in krvavih bojev za svojo svobodo in neodvisnost so si narodi Jugoslavije pridobili pravico, da sami odločajo o svoji usodi in ta pravica je popolnoma v skladu z atlantsko listino. (Burno odobravanje, ploskanje.) Prepričani smo, da naši zavezniki ne bodo napačno razumeli tega zgodovinskega koraka naših narodov, temveč nasprotno, da bodo tudi sami storili vse, da bi našemu ljudstvu nudili moralno in materialno pomoč in podporo in to prek predstavništva, ki si ga je ljudstvo samo doma izvolilo. (Ploskanje.)

Zdjaj pa nekaj besed o naši slavni narodnoosvobodilni vojski. Smelo lahko trdim, da je ustanovitev ljudske vojske v takšnih okoliščinah, v kakršnih je rasla naša, edinstven primer v zgodovini. Iz globokih partizanskih odredov je brez vsake tovarne orožja in municije, brez skladišč in raznih rezerv, brez vsakršne pomoči s katerekoli strani, nastala skoraj četrtmilijunska armada in to ne v mirnem času, temveč v času najbolj strašne in krvave borbe, ki so jo narodi Jugoslavije kdajkoli bili. To je pridobitev, na katero so narodi Jugoslavije lahko ponosni in na katero bodo ponosni tudi njihovi prihodnji rodovi. (Burno odobravanje. Ploskanje.)

Ustvarjanje naše narodnoosvobodilne vojske v takšnih okoliščinah je bilo zelo težko delo.

Nismo imeli ne vojaških akademij, ne šol in ne oficirskega kadra. Vse to se je rejevalo in nastajalo v procesu našega boja. Prvega maja leta 1943 je vrhovni štab Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije izdal dekret o uvedbi oficirskih in podoficirskih činov v našo narodnoosvobodilno vojsko. (Ploskanje.) Kmetje in delavci, študentje in druga ljudska inteligenca, ki so rasli in se razvijali v narodnoosvobodilnem boju, so postali oficirji naše ljudske armade. To so najboljši sinovi naših narodov,

ki so jih predlagali iz svoje srede borci sami. Na takšne svoje oficirje in podoficirje so lahko ponosni vsi narodi Jugoslavije.

To, kar danes tu sklepamo je veličasten dogodek tudi glede na tujino, glede na naše zaveznike, ker s tem naši narodi prek svojega predstavništva jasno in odločno izražajo svojo voljo. (Ploskanje.) Pri tem pa je potrebno omeniti tudi to, da so oficirji bivše jugoslovanske vojske, ki so že v začetku stopili v naše vrste, čeprav maloštevilni, zavzeli dostojno mesto v naši vojski. Jasno je, da bi bilo to število večje, če ne bi toliko jugoslovanskih oficirjev padlo v nemško ujetništvo in jim je bilo tako onemogočeno sodelovati v narodnoosvobodilnem boju.

Vrhovni štab je imenoval in povišal prek 5.000 oficirjev in jaz, v imenu vrhovnega štaba Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije, prosim to visoko ljudsko predstavništvo, da potrdi dekret z dne 1. maja 1943 in dekret z dne 1. novembra 1943 o imenovanju in napredovanju oficirjev Narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije. (Burno odobravanje. Vzkliki: Tako je!)

Vrhovni štab Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije je izdal dekret o uvedbi odlikovanj in sicer: 1. red narodnega heroja, 2. red partizanske zvezde prve stopnje, 3. red partizanske zvezde druge stopnje, 4. red partizanske zvezde tretje stopnje, 5. red narodne osvoboditve, 6. red za hrabrost, 7. medalja za hrabrost, 8. red bratstva in enotnosti. Prosim visoko ljudsko predstavništvo, da potrdi ta dekret vrhovnega štaba o uvedbi odlikovanj v Narodnoosvobodilni vojski in partizanskih odredih Jugoslavije: z dne 15. avgusta leta 1943. (Ploskanje.)

Organizacije naše narodnoosvobodilne vojske še ni končana. Do danes smo formirali osem armadnih korpusov, ki imajo vse potrebne vojaški in politični kader. Toda priliv novih borcev je vsak dan večji. Nastajajo

Pričakovani uspehi v mesecu inovacij

V letošnjem maju smo na kratko že poročali, da so v novogoriški Iskri Avtoelektriki proglasili ta mesec za »mesec inovacij«. Akcija, ki prinaša velike gospodarske koristi in se je izkazala kot uspešna že več let nazaj, je tudi letos dala določene in pričakovane rezultate. Nad akcijo je »bedel« organizator množične inventivne dejavnosti v Avtoelektriki Vladimir Devetak, zato smo ga zaprosili, naj nam kaj več pove o poteku meseca inovacij.

Mesec inovacij — izziv zaposlenim.

Kako bi ocenil letošnji mesec inovacij?

Vsekakor je tudi letošnja akcija maj, mesec inovacij uspela. Priprave zanjo so sicer zahtevale nekoliko več napora in sredstev kot prejšnja leta, saj smo dali večji poudarek propagandi sami. Oblikovali smo poseben lepak, ki ga je prejel vsak delavec. Lepak je bil vsebinsko zasnovan tako, da je posameznika opozarjal na pomembnost in koristnost množičnega ustvarjalnega dela, spodbujal k iskanju izboljšav in obveščal o pogojih razpisa akcije.

Preletimo sedaj še podrobneje rezultate akcije!

V Iskri Avtoelektriki je 85 avtorjev prijavilo 97 predlogov tehničnih izboljšav, ker je za 3 odstotke manj v primerjavi z lanskoletno akcijo. Glede na manjše število zaposlenih v primerjavi z letom poprej je udeleženi delavec s predlogi naraslo iz 1,69 na 2,74% od vseh zaposlenih.

Kakšna je izobrazbena struktura prijavitelcev?

Po dejanski izobrazbeni strukturi so podatki v prid delavcev z višjo in visoko izobrazbo. Tako lahko vidimo, da se je v inovacijski proces vključilo od skupnega števila zaposlenih po dejanski izobrazbi: VS — 18,2%, VŠ — 23,4% SS — 5,2%, KV — 2,5% in NK — 0,7%. Od 62 predlogov je bilo 53 takih, ki so šli v nadaljnjo obravnavo, stimulatивно nagrajenih pa je bilo 58 predlogov v skupnem znesku 49.300 din.

Iz katere TOZD je bilo največ predlogov?

Od vseh udeleženi TOZD je letos izkazala Tovarna odlitkov Komen, ki je z devetimi predlogi od devetih avtorjev dosegla dobrih 10 predlogov na 100 zaposlenih in 10,71% udeležbo od števila

zaposlenih. Tovarna AET Tolmin je s 35 predlogi od 35 avtorjev dosegla 7,67% predlogov ter isti odstotek udeležbe avtorjev od števila zaposlenih. V TOZD Inštitut za avtoelektriko je pet avtorjev s petimi predlogi doseglo 7,24% predlogov in isti odstotek avtorjev od števila zaposlenih.

Iz rezultatov letošnje akcije in iz prejšnjih let nedvoumno izhaja koristnost organiziranja take akcije, predvsem s pogledom na število realiziranih invencij in višino ustvarjenih gospodarskih koristi invencij iz razpisa.

In ko smo že pri tem, moramo nameiniti nekaj besed še slabi strani te akcije. Ugotavljamo namreč, da se s tem pojavlja večja nekontinuiranost prijav prispevkov v celotnem obdobju, ker jih nekateri avtorji hranijo prav za čas razpisa. Slaba stran omenjene akcije je tudi v tem, da ni moč v kratkem času pridobiti za prispevke vsa in dovolj natančna strokovna mnenja, predvsem, ko se le-ti nanašajo na avtorjev delokrog. V takem primeru se pojavi vprašanje o inventivnosti prispevka s tem pa tudi smisel »ekspres« stimulativnega nagrajevanja.

Iz navedenih vzrokov se bo na komisiji za inventivno dejavnost kompleksneje obravnavalo uspehe, oblike in namen stimulativnega nagrajevanja. Vsekakor bi kazalo prispevke stimulatивно nagrajevati tekom celega leta. Tako bi pridobili na kvaliteti obravnave prispevka in koristnosti prijav.

Vsakoletno akcijo »mesec inovacij«, bomo nadomestili z drugimi usmerjenimi vrstami motivacije v inovacijskem procesu.

M.R.

Kljub težavam zadovoljivi poslovni rezultati

V TOZD Elektronika Horjul uspešno poslujejo in tudi ob koncu leta bodo zaključili pozitivno, čeprav plana ne bodo dosegli v celoti. Ovirajo jih tako težave z repromaterialom kot izpad nekaterih dodatnih izvoznih možnosti. Zelo pomembno pa je zanje, po besedah njihovega v.d. direktorja Matjaža Travnca, da jih reorganizacija DO Elektrozvez in iskanje najustrežnejših organizacijskih oblik za njihove proizvodne programe ne sme zmotiti pri izvrševanju delovnih nalog, saj so le-te osnova, brez katere v nikakršni organiziranosti ne bo uspešnega poslovanja.

Kakšni so rezultati vašega dela v letošnjem letu?

S 1. julijem smo se delavci na horjulski lokaciji združili v novi TOZD Elektronika Horjul, ki sedaj združuje bivše TOZD: TEI, mehanske delavnice PMD in proizvodni del RZ v Horjulu. Čeprav težko dam natančne rezultate poslovanja v prvih 8. mesecih pa lahko vseeno rečem, da so vsi trije deli naše nove temeljne organizacije poslovali v prvih 6 mesecev v okviru svojih bivših TOZD pozitivno.

Po grobi oceni predstavlja to za prvo polletje približno 260 mio. din celotnega prihodka in cca. 20 mio. din ostanka dohodka za sklade.

V juliju in avgustu je skupna realizacija dosegla nadaljnih 70 mio. din, kar je glede na čas dopustov prav tako ugodno. Za drugo polletje še nismo sprejeli plan poslovanja, ker nismo vskladili vseh zahtev in možnosti, vendar ocenjujemo, da je realna dosegljiva vrednost prodaje v višini 270 mio. din.

Nekoliko podrobneje lahko spregovorimo o programu merkinih merilne opreme t.j. o bivšem TOZD TEI. Primerjava poslovnih rezultatov prvega polletja z lanskoletnimi kažejo ugodno sliko, saj beležimo porast prihodka za 2-3 in povečanje dohodka za 100%. Dodati pa moramo, da je vzrok za tako ugodno primerjavo v izpadu realizacije v lanskem prvem polletju.

Zato tudi letošnji končni rezultati več ne bodo tako ugodni v primerjavi z lanskoletnimi, vendar pa bodo vseeno še dokaj zadovoljivi. Porast prihodka bo predvidoma 40%, dohodka pa 25%.

Za celotno horjulsko lokacijo, oz. naš novi TOZD pa velja, da bo do konca leta zanesljivo pozitivno poslovala, čeprav planskih obveznosti ne bo uresničila. Razlogi so v tem, da so v bivši temeljni organizaciji RZ planirali

preko 1. mio. dolarjev izvoza za katerega še vedno nimamo izvoznih pogodb in tudi nič ne kaže, da bomo te pogodbe dobili.

Če k temu prištejemo še zaostajanje planskih realizacij merilnih instrumentov zaradi izrednih težav pri oskrbi z uvoženim repromaterialom je jasno, da zastavljenega plana ne bomo mogli uresničiti in smo tudi prisiljeni izdelati temu ustrezen načrt gospodarjenja za letošnje drugo polletje oz. naslednje mesece.

V teh mesecih nas namreč čakajo dokaj težke naloge. Neenakomeren dotok materiala na eni in nestrpnost kupcev zaradi naših kasnitev na drugi

DO KONDENZATORJI SEMIČ

Zapis o nesrečah pri delu

V prvem polletju letošnjega leta so v DO Kondenzatorji v Semiču zabeležili 20 nesreč, izmed katerih se jih je 17 pripetilo na delovnem mestu, tri pa na poti na delo.

Škoda, ki so jo povzročile nesreče pri delu, je znašala 192 delovnih dni bolniške, zaradi nesreč na poti v službo pa je bilo izgubljenih 20 dni. Statistično povedano je bilo povprečno na eno nesrečo pri delu izgubljene 11,30 delovnih dni bolniške, na eno nesrečo na poti pa 6,66 delovnih dni. Skupno je bilo torej izgubljenih 10,6 delovnih dni na nesrečo. Glede na 1000 zaposlenih je bilo v Semiču 11,54 nesreč pri delu, poškodovan pa je bil pri tem 1,15 odstotkov delavcev.

Če pogledamo, kje so se pripetile nesreče pri delu v prvem polletju letoš-

Ana Zalaznik v montaži TOZD TEI.

jajo vedno nove brigade in divizije, nastali bodo tudi novi korpusi.

Doslej je naša vojska nastajala v glavnem na prostovoljni podlagi. Toda sedaj, ko bodo imeli naši narodi svoj izvršilni organ v Nacionalnem komiteju osvoboditve Jugoslavije, bo dolžnost tega izvršilnega organa tudi to, da bo izdal dekret o splošni vojaški obveznosti za vse državljanke naše države od 18. do 50. leta starosti. (Burno odobranje. Vzkliki: Tako je!)

Razumljivo je, da bo še vedno ostala pravica za vsakogar, ki je zunaj te starosti, da prostovoljno stopi v našo vojsko. Nacionalni komitej osvoboditve Jugoslavije bo moral hkrati dati tudi izjavo o vseh tistih vojaki in oficirjih, ki bi še naprej ostali na strani Nemcev bodisi v hrvaški vojski ali v kakšnih drugih enotah.

V zvezi s konferenco treh velikih zaveznikov držav v Moskvi je postalo aktualno, da naše ljudsko predstavništvo pove svoje stališče o mnogih važnih vprašanjih, ki zanimajo naše narode, kakor: a) vprašanje vojnih zločinov; b) vprašanje vojnih in trgovskih ladij, ki jih je Italija odvzela našim narodom ob okupaciji naše dežele; c) vprašanje naših internirancev v Italiji in drugih državah; d) vprašanje ljudskega premoženja, ki so ga naropali italijanski okupatorji ter povračilo škode našim narodom. Vse to so važna in njuna vprašanja, ki bi jih bilo potrebno čimprej rešiti.

Kot sem že omenil, je maja leta 1943 prišla v Vrhovni štab delegacija angleškega vrhovnega poveljstva v Kairu. Nekaj dni prej je pristala podobna delegacija pri glavnem Štabu Hrvatske. Ti delegaciji sta imeli nalogo vzpostaviti stike z Narodnoosvobodilno vojsko Jugoslavije in pripraviti tla za pristanek glavne delegacije pri Vrhovnem štabu Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije, katero bi vodil neki angleški general.

Vrhovni štab se je strinjal s prihodom take

delegacije. In septembra letos je prišla v naš štab angleška vojaška misija, v kateri je bilo več višjih oficirjev z brigadnim generalom Mac Leonom na čelu, ki je imel polnomočje vrhovnega komandanta za bližnji vzhod Wilsona. (Ploskanje.) V akreditivnem pismu vrhovnega komandanta Wilsona je naveden namen prihoda te delegacije, in sicer: vzpostavitev čim tesnejših odnosov med našo narodnoosvobodilno vojsko in angleškimi silami, organiziranje pošiljanja vojaškega materiala naši narodnoosvobodilni vojski in koordinacija vojaških operacij. (Ploskanje.)

Zavezniki so nam že julija začeli z letali pošiljati določeni vojaški material, toda v neznatnih količinah, kar je bilo razumljivo, ker so bila letala edino transportno sredstvo. Z osvoboditvijo dalmatinske obale in otkov pa so nastale možnosti za sprejemanje večjih količin materiala za našo vojsko in zavezniki so nam res z ladjami poslali večjo količino vojaškega materiala, ki nam je potreben za vojno. Jasno je, da nam je danes potrebna tudi sodobna težka oborožitev, kakor so tanki in letala. Vrhovni štab je v tem smislu storil pri zaveznikih potrebne korake. (Ploskanje.)

Ker je Vrhovni štab Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije vzpostavil zvezo z zavezniki, se ti vedno bolj pogosto obračajo nanj tudi v vprašanjih, ki niso povsem vojaškega značaja, temveč so politična vprašanja, ki sodijo v kompetenco vlade. Na drugi strani je, vrhovni štab oziroma vrhovni komandant poslal zaveznikom določene zahteve in prošnje, ki v normalnih okoliščinah sodijo v kompetenco vlade. Vrhovni štab je že poslal v Italijo delegacijo za prevzem vojaškega materiala, za organizacijo in prevzem naših ujetnikov in internirancev in za organizacijo njihovega prevoza v domovino.

Vrhovni štab je tudi že zahteval od zavez-

nikov vrnitev vojnih in trgovskih ladij, ki jih je Italija zaplenila našemu ljudstvu. Postavil je tudi vprašanje naših internirancev in ujetnikov. Postavil je vprašanje pošiljanja težkega orožja naši vojski — tankov, letal in drugega, kakor tudi vzpostavitev letalske in pomorske baze v Italiji. V zvezi z vsem tem je Vrhovni štab Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije s pristankom vrhovnega poveljstva v Kairu poslal svojo delegacijo, ki bo skušala na kraju samem rešiti vsa ta vprašanja.

Iz vsega tega je videti, kako potrebno in važno je formirati začasno vlado, ki bi lahko reševala večino teh vprašanj in nastopala v inozemstvu kot edini zakoniti in pravi predstavnik narodov Jugoslavije.

Vrhovni štab je uspel vzpostaviti zvezo z zavezniki, to je z Anglijo in Ameriko, katerih nekaterih vojaški predstavniki so pri nas, zdaj pa delamo na tem, da pridejo tudi predstavniki Sovjetske zveze. (Burno odobranje. Vzkliki: Zivela Sovjetska zveza!) Želja vseh naših narodov kakor tudi vojska je, da bi čimprej vzpostavili stike s to veliko bratsko državo, v katero imajo narodi Jugoslavije največje zaupanje kot v svojo največjo zaščitnico.

Boj naših narodov in sijajni uspehi, ki so jih dosegli na bojnem polju s svojo Narodnoosvobodilno vojsko in partizanskimi odredi Jugoslavije, so nam v vsem naprednem svetu pridobili velike simpatije in ustvarili pogoje, da bodo lahko naši narodi uresničili svoje težnje — svobodno, resnično demokratično, federativno Jugoslavijo. (Dolgotrajno in burno ploskanje. Delegati vstanejo. Ovacije tovarišu Titu in vzkliki: Zivel naš voditelj tovariš Tito! Zivelo bratstvo vseh narodov Jugoslavije! Zivela naša slavna vojska!)

Predsedujoči: Začenjam razpravo o referatu tovariša Tita. Prvi se je k besedi javil tovariš Magovac. Besedo ima tovariš Magovac. (Ploskanje.)

Božidar Magovac. (Hrvatska): Visoki zbor! Tovariši Slovenci, ki so prišli na to pomembno zborovanje, so zvedeli, da se v nekem kraju v Žumberku širi letak, na katerem piše, da jaz ne bi smel govoriti tukaj med vami in da sploh ne sodim v to družbo. Mogoče zato, ker so slišali, da me je neki Paveličev minister imenoval zmešanec. Mislim, da mu nimam kaj odgovarjati, tu pa bom povedal nekaj besed, vi pa presodite, če sem zmešanec.

Tovariš Tito, v imenu pristašev in izvršnega odbora HSS izjavljam tukaj, da se vsi strinjamo s tvojimi besedami in da se bomo borili z vsemi silami, da bi misli iz tvoje referata spremeniili v dejanja. Veste, da sem prišel iz krajev, kjer živijo mirni kmečki ljudje. Iz svojih izkušenj iz življenja med njimi vam lahko rečem, da je vse te vaše misli in politične zadeve, ki ste jih povedali v svojem poročilu, naše hrvaško ljudstvo, naše kmečko hrvaško ljudstvo sprejelo in to rade volje v vašo korist, prav v korist vaših referatov in osvobodilnega gibanja.

Meni osebnje je čisto vseeno, kako dolgo bo trajal ta naš velik boj, dokler ne bomo prišli do takega položaja v svetu, kakršnega naši narodi s svojo junaško borbo in mi kot resnično ljudsko predstavništvo na čelu narodnoosvobodilnega gibanja zaslužimo. Toda preveč smešno bi bilo trditi, da hrvaški kmet ne želi Jugoslavije. (Ploskanje.) Hrvatsko ljudstvo ve, da je Jugoslavija in to federativna demokratična Jugoslavija, bratska domovina narodov Jugoslavije. Naš dragi pokojni učitelj Stjepan Radić, ki je v stari Jugoslaviji organiziral vojsko miru in ki je naperil lok proti svojim sovražnikom pred dvajsetimi leti v Moskvi, je v beograjski skupščini padel od četniške krogle. Dvajset let pozneje boste vi z ljudskimi krogli in pravice uničili četniške lopove in s prave ljudske skupščine leta 1944 odšli v Moskvo.

Jaz v to verjamem, hrvaški narod pa bo

strani, zahtevajo od vseh naših delavcev izjemno prizadevnost. Nujno bomo morali vpeljati nadurno delo ter izkoristiti vse notranje rezerve in pomoč vseh služb pri razreševanju sprotnih težav.

Ob vsem pa se mora vsak naš delavec zavedati, da nam trenutni položaj v zvezi z reorganizacijo DO Elektrozvez in skupno iskanje optimalne poslovne organiziranosti znotraj SOZD Iskra, ne sme predstavljati ovire pri uresničevanju naših sprotnih nalog.

S katerimi proizvodi nameravate v bodoče obogatiti svoj proizvodni program?

V razvoju merilnih instrumentov imamo naslednje večje naloge: nov spektralni fotometer pri katerem tehnično sodelujemo s Carl Zeiss Jena, merilnik cianidov v sodelovanju s FNT, merilnik izolacije, rekonstrukcija osciloskopa in razvoj LCD — osciloskopa v sodelovanju z DO Kibernetika.

To so zahtevne naloge, ki jih uspešno uresničujemo pri čemer smo prepričani, da je naša največja perspektiva na področju analzičnih merskih instrumentov za področje kemičnih laboratorijev, ekologije in za kemične laboratorije v zdravstvu in prehrani.

B.Č.

njega leta, potem lahko ugotovimo, da je bilo največ nesreč pri delu v TOZD Tovarna mehanskih delov. Tod se je pripetilo 6 nesreč. Sledita TOZD Tovarna elektronskih kondenzatorjev in TOZD Tovarna elementov za odpravo RF motenj, vsaka s po štirimi nesrečami, v TOZD Tovarni energetskih kondenzatorjev sta bili dve nesreči, v Delovni skupnosti skupnih služb pa ena nesreča pri delu.

Med tremi nesrečami, ki so se pripetile na poti na delo pa so bile po ena nesreča v TOZD Tovarni mehanskih delov in naprav, TOZD Tovarni elementov za odpravo RF motenj in v DSSS.

Po obliki nesreč je bilo največ vrzov (4 nesreče), nato sledijo stisk prsta, udarec, poškodba očesa in opeklina (po dve nesreči) ter odrgnina, zlom, prsta, izpah roke in padec z drevesa (po ena nesreča). Glede na posamezne poškodbe telesa pa so bili poškodovani naslednji deli telesa: prsti roke (9 nesreč), roka, oči, glava in noga (po dve nesreči).

In kakšni delavci so se poškodovali med delom v tem času? Od 17 nesreč pri delu so bili v 13 nesrečah udeleženi NKV delavci, v štirih nesrečah pa KV delavci. Vzrokov za nesreče pri delu je bilo več. Največ nesreč pri delu se je pripetilo zaradi nepravilnega dela (7 nesreč), nato sledijo neuporaba zaščitnih sredstev (5 nesreč), neurejeno delovno mesto (3 nesreče) in nepazljivost pri delu (dve nesreči).

Vsekakor bo treba storiti marsikaj, da bi število nesreč spravili na čim nižjo raven, pri čemer bo potrebno tudi v Semiču storiti več za varstvo pri delu, ki je ena temeljnih pravic našega delavca.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Sindikat ima v kolektivu odgovorne naloge

V obdobju zategovanja pasu na vseh mestih je položaj tistih z najnižjimi prejemki še posebej težak. Sežanski kolektiv, kjer osebni dohodki krepko zaostajajo za dohodki v Iskri in panogi, ima ob tem še več težav, saj je povprečje nizko, delavcev z osebnimi dohodki okrog starega milijona pa več kot drugod. Krmariti sindikatno krmilo v takem položaju pa seveda ni preprosto. Kako bo z delom sindikata v bodočem obdobju, smo povprašali novega predsednika OO ZS v sežanskih Sprejemnikih Milivoja Ravbarja, ki je dolžnost sprejel po odhodu prejšnjega predsednika na nove delovne dolžnosti pred nedavnim.

Sindikat ima v kolektivu vsekakor redno pomembno mesto, saj ima v pravih okoliščinah za stabilizacijo izredno odgovorne naloge. Vse napisane naloge pa seveda izvajajo — ali pa jih tudi ne — ljudje. In prav od njih je odvisen tudi uspeh sindikata kot organizacije, ki naj bi se ukvarjala s reševanjem resnih problemov. Kako bo vaše delo na čelu osnovne organizacije sindikata v današnjem obdobju?

Delo — redno in tisto v sindikalnih okoliščinah — je v znamenju nenormalnih razmer. Neprestano primanjkuje proizvodnijskih materialov, različna pomeščanja delavcev iz enega prostora v drugega, od enega dela k drugemu, so stalna naš vsakdanjik. Vse skupaj je potrebno podoben mašenju lukenj, kot redno delo v delovnem procesu, ki edini zagotovi zadostno produktivnost in ustrezen dohodek. Sindikat mimo tega razmer seveda ne more, prav sindikat mora delavci občutiti razmer sedanjih razmer in prispevati največ, kar lahko, da bi delo zopet normalno steklo. To pa seveda vključuje tudi delo ob sobotah, morda celo nedeljah, v več izmenah itd.

Tudi režijski delavci v proizvodnji — nas smo se namreč odločili tudi za to — lahko krepko dvignejo moralo. Rečeno na ljubo — v začetku, ko smo se odločili kako naj bi bilo z našimi režijski proizvodnji, je bilo nekaj odpora. Kako plačevati njihovo delo itd., no smo to rešili. Tega dela ne plačuje-

mo, temveč se šteje kot dodatni dopust. Kolikor ur dela v proizvodnji, toliko ur dopusta. Problemov ni več!

Je šlo pri tem za preskus vpliva sindikata, za preverjanje osveščenosti delavcev?

»Pomembno je bilo, da smo s pomočjo režijskih delavcev v proizvodnji izboljšali realizacijo, dosegli tisto, česar sicer zaradi ozkih grl v proizvodnji ne bi mogli. Seveda nismo za akcijo zaradi akcije same — gre nam za učinek. In ta nesporno je! Sicer pa je jasno, da je največja naloga sindikata v osveščanju delavcev, zmožnosti, da angažira delavce za reševanje problemov, ki so večji od običajnih.

Kako pa sindikat spremlja socialni položaj delavcev?

V kritičnih primerih, za katere vemo, sindikat priskoči na pomoč. Letos smo, na primer, omogočili dvem družinam brezplačno letovanje v naših prikolikah. Glede osebnih dohodkov sindikat dosti ne more storiti. Povečamo jih lahko le na osnovi boljšega dela, boljših rezultatov, boljšega dohodka. Drugače ne gre — tu pa so tako in tako naloge sindikata jasno opredeljene.

Kako pa sindikat sodeluje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami, ki delujejo v temeljni organizaciji?

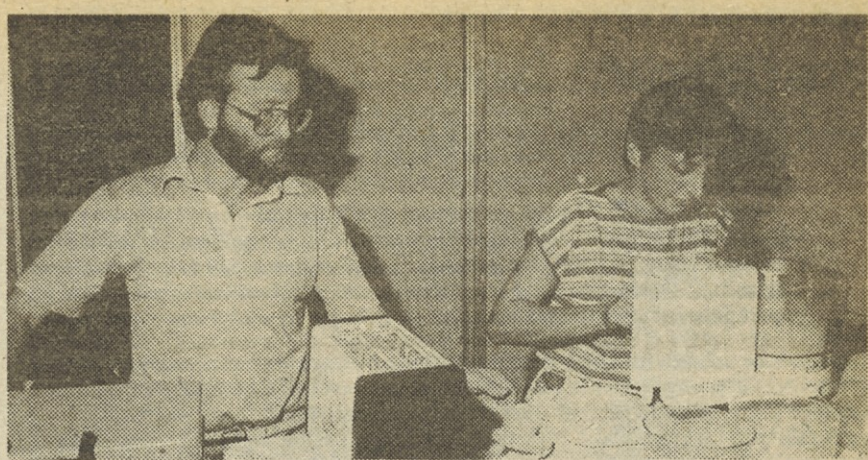
Zelo dobro. Vrsto dejavnosti pripravljamo skupaj z mladino, aktivni pa so tudi komunisti, ki delujejo v naših vrstah; čeprav številčno niso zastopani najmočneje. Stane Fleischman

Veliko zanimanje za izdelke za široko rabo na zagrebškem velesejmu

Široka potrošnja na zagrebškem velesejmu: veliko zanimanje!

Uspeli smo pravočasno pritisniti na sprožilec fotoaparata in »ujeti« Silvo Smole in Franca Lukšiča iz tozda Prodaja Široke potrošnje brez silne gneče okoli pulta. Sodelavca sta namreč demonstrirala najnovejšo gospodinjske aparate, ki jih izdelujejo v Široki potrošnji in s svojim delom pritegovala ogromno zanimanja mimoidočih.

Tatarski biftek, zaseka iz pečene slanine, zelenjavne pastete in še marsikaj, kar zmora najnovejši aparat Multipractic, ki ga izdelujejo v Železnikih, so bila najučinkovitejša reklamna znamenja, ki

Franc Lukšič in Silva Smole.

si jih je moč izmisliti. »Škoda«, sta nam dejala demonstratorja, »da aparatov nismo imeli naprodaj, saj bi jih še tople razprodali.«

Sicer pa je bilo na Iskrinih stojnicah moč videti domala vse, kar prihaja iz

temeljnih organizacij Široke potrošnje, od aparatov za obdelavo hrane, do radijskih in TV sprejemnikov, anten, sesalnikov itd.

Tudi za te izdelke zanimanja ni manjkalo! SF

RAZGOVOR S CIRILOM KRAŠEVCEM IZ BIROJA ZA INDUSTRIJSKI INŽENIRING

Ne glejmo le drug drugemu v lonec

»Veliki in drugi politiki govorijo o tem, kako moramo pospešiti inovacijsko dejavnost, kako moramo razviti množično gibanje na tem področju... Dostikrat pa sploh ne vedo, za kaj gre in v mnogih besedah, govorih in referatih bi morali poudariti glavnega krivca za šibko inovacijsko dejavnost. Pri nas prepogosto gledamo drug drugemu v lonec, bojimo se pošteno povedati, da mora imeti človek, ki je prinesel pomembno izboljšavo, gnotno korist in tudi moralno zadoščenje, ne pa da ga iz zavisti gledamo postrani. Boja z ovirami v inovacijski dejavnosti ne dobivamo na sestankih, temveč v življenju, v spreminjanju miselnosti ljudi v vsakem samoupravnem okolju; o nujnosti, da storimo večji korak v razvoju te dejavnosti, pa sploh ni potrebno posebej govoriti. Sami vemo, da smo na tem področju na repu dogajanj v Evropi in to predvsem zategadelj, ker ne znamo izrabiti naših umskih zmožnosti, ne znamo se organizirati in plačati tistega, kar kdo ustvari. Ravnamo po pregovoru: naj sosedu koza crkne...«

Malce neobičajen je ta uvod za pogovor s Cirilom Kraševcem, ki je zaposlen v Iskrinem Biroju za industrijski inženiring. Sam je tako zastavil pogovor. Kot delavec v oddelku za industrijsko projektiranje pozna tegobe, s katerimi se ukvarjajo v naših organizacijah združenega dela, pozna tudi zakulisne igre ponekod, ko je treba vpeljati izboljšavo v proizvodni postopek, strah pred razvrednotenjem dela odgovornega delavca v tovarni, kar je po njegovem

leglo zla in capljanja na mestu v tehnoloških spoznanjih.

»Človeško je povsem razumljivo«, pravi naš sogovornik, »da prizadene tistega, ki se je dve leti uradno ubadal z nekim projektom in mu ga skorajda na mah zrušiš z boljšimi rešitvami. Z našega biroja prihajamo v tovarne neobremenjeni, pred nami so stroški izdelka in poskušamo jih znižati; poiskati moramo vsa ozka grla v proizvodnji in predlagati take rešitve, ki prispevajo k večji storilnosti. Kjer naletimo na sposobnega konstruktorja in tehnologa, ki ni zapečkar, teče vse gladko. Sodeluje z nami in takoj spozna koristnost naših predlogov. Tam pa, kjer ljubosumno čuvajo položaje, znanje in izkušnje, je kaj hitro narobe. Za hrbiti takšni ljudje obrekujejo, »prepričujejo«, kako so predlagane rešitve slabe in povzročajo le zmedo. Zanje analiza vrednosti, metoda, ki sistematično razčleni vse stroške v proizvodnem procesu, nič ne pomeni.«

»Dokaj črno sliko dajete!«

»Na srečo ni povsod tako, celo malo je takih primerov. So pa značilni za tista okolja, kjer ni napredka ali pa kjer razmišljajo približno takole: če uvedemo te rešitve, bo toliko in toliko delavcev brez dela. Kaj pa bomo z njimi? To je seveda normalno vprašanje, več kot potrebno v naših razmerah slabe organizacije dela in nizke produktivnosti, vendar pa menim, da v delovnih kolektivih to ni ravno težko razvozlati.

Vi pridete v tovarno z dogovorjenimi nalogami!

»S pogodbo je določeno, kaj moramo storiti. Najprej razčlenimo razmere, spoznamo tehnološki postopek, iščemo stvari, ki v proizvodnji izdelka niso nujne... Lahko gre za sestavni del, lahko za operacijo dela, za nepotrebno delo ali počivanje, in potlej se človek vpraša, kako bi takšen izdelek lahko naredil hitreje, ceneje in morda tudi boljše. Naredimo projekt, s katerim se seznanijo najprej strokovne ekipe v tovarni in potlej samoupravni organi, in sodelujemo tudi pri uvajanju naših rešitev v praksi.«

In rezultati?

»Pošteno vam povem, da pod 15-odstotnim povečanjem proizvodnje posameznih izdelkov še nismo bili. Sem le člen v verigi delavcev, ki iščemo ustrežnejše rešitve, vendar vem, da smo z njimi v nekaterih organizacijah združenega dela dvignili produktivnost tudi za 50 odstotkov, pri izdelavi nekaterih izdelkov pa še več. Človek, ki hodi z odprtimi očmi po tovarniških halah, lahko marsikaj opazi, zbira napake v proizvodnem procesu in od tod so tudi zamisli za boljše rešitve. Samo ideje kajpak niso dovolj, saj jih je treba peljati v življenje, narisati in izračunati mnoge stvari in tako narediti projekt. Spet ne smete jemati tega tako zelo učeno, kljub temu pa mora biti na strokovni ravni. Na dan se lahko rodi v kaki to-

varni do dvajset, morda celo več izboljšav... To so preprosti posegi v proizvodnjo, ki pa so lahko zelo pomembni in učinkoviti.«

Govorite o zamislih in rezultatih v vašem biroju. Kako pa »gradite« te svoje projekte?

»Gre za znanje in spoznanja naših ljudi. Najmanj v dvajsetih organizacijah združenega dela smo vsako leto in v njih moramo poznati vse, če hočemo kaj izboljšati. Udeležujemo se tudi vseh mogočih sejmov in tam se marsikaj izve o napravah in strojih. Toda pri nas jemljemo sejmje vse preveč površno, bolj kot turistično potovanje in včasih hodijo ljudje iz delovnih organizacij na sejmje po nekakšnih čudnih ključih. Všeč mi je ravnanje neke delovne organizacije, ko pošlje poslovodni organ na sejm strokovnjake in potlej od njih zahteva, da natančno poročajo o tem, kar so videli in to tudi poskušajo vpeljati. Japonci bi si morali jemati za zgled, kako ravnati na sejmih. Na lastne oči sem videl, kako si tu ljudje veliko zapisujejo, v diktafon opišejo izdelek in na prospektih označijo vse, kar je vrednega. Tako poskušam ravnati tudi sam in brez pretiravanja lahko rečem, da mi to pomaga pri delu.«

Spet ste zelo kritični do razmer doma...

»Seveda. Povem vam, da smo za robote, o katerih je toliko govora, naredili le ohišje, mehanski del. Če pošljete dobrega orodjarja na sejm in mu naročite, naj si pogleda ohišje robota in ga potlej naredi, vam povem, da bo to zmoženo. Zakaj moramo odkrivati znano, zakaj kupovati licence za stvari, ki jih lahko sami naredimo.

Mi v Iskri pa imamo srečo. Ha, ha... Ne smete to jemati kot srečo, temveč kot dobro organiziranost, kajti Iskrin Indok deluje tako, da nas seznanja z vsemi najnovejšimi dognanji v strokovni literaturi. Vsak teden pride na obhod gradivo, in če ga rabiš, ga lahko fotokopiraš. Tudi to je zelo pomembno, kajti če ne slediš najnovejšim spoznanjem na vseh področjih, potlej zares capljaš na mestu, kupuješ nepotrebne licence in se razprodajaš. Pred kratkim sem bil v eni izmed naših tovarni in ugotovil, da delajo tujemu partnerju doma domne dele za izdelek, ki ni več v prodaji. Pa veste, kaj so naredili? Našli so boljše rešitve za proizvodnjo, cenejšo rešitev in in tudi za kupce uporabnejšo. Pa so klicali partnerja, če lahko to spremenijo, a jim ni dovolil. Sam pa je to spremembo porabil za novi izdelek, naša tovarna pa je ostala bosa.«

Najin pogovor se je počasi iztekal. Omenjala sva nekatere organizacije združenega dela, kjer vse je že bil, kje so marsikaj izboljšali, in tudi o zavisti v nekaterih okoljih zna Ciril Kraševac veliko povedati. Za vse kajpak ni prostora, kajti Ciril je med tistimi, ki ne dovoli, da bi očrnilo poslovne sodelavca. Prav je tako, vendar pa bi se v tistih okoljih, kjer premalo razmišljajo o večji produktivnosti, boljši organizaciji dela in tudi boljšem nagrajevanju po delu in njegovih rezultatih lahko zamislili. »Spoštujemo delo, ne zanemarjamo idej, pa naj so na začetku videti še tako nepomembne, predvsem pa spoštujemo tiste, ki razmišljajo o izboljšavah«, tak napotek nam je ob koncu dal naš sogovornik.

Marjan Horvat

Jubilejno delavno srečanje

Mladi iz Iskre Commerce se kar ne morejo ločiti od Poreča in hotela Delfin v Zelenu laguni, ki koncem septembra ali pa prve dni oktobra že devet let »daje stredo« njihovem vsakoletnemu delovnemu srečanju. Mladi iz delovne organizacije, skupnega pomena za vso Iskro, se bodo tokrat sešli na jubilejno, deseto srečanje, prvo pa je bilo v bosanskem mestecu Jajcu.

Deseto SMIC, kot je kratica teh srečanj, bo od 29. septembra do 2. oktobra. Poudarili smo že, da gre za delavno srečanje in ne za kakšno turistično potovanje. Vsak udeleženec si je moral prirediti dan rednega letnega dopusta in prispevati domala celotne stroške svojega bivanja v Poreču. Vsi udeleženci se bodo odpeljali v četrtek popoldne z avtobusi (verjetno sta dva) s Trga osvoboditve v Ljubljani. Zvečer bo tudi spoznavni večer, delavni del srečanja pa se bo začel v

petek zjutraj, ko bodo mlade obiskali vodilni delavci iz Iskre Commerce. Glavni direktor IC Simon Primožič bo predvidoma mladim spregovoril o ciljih in razvoju Iskre do leta 2000, sekretar Marko Čelebič o družbeno-političnem položaju v Iskri in v svetu, v.d. direktorja uvozne dejavnosti v zunanjetrgovinski temeljni organizaciji Milan Loparnik pa o zunanjetrgovinski problematiki.

Tudi v soboto se bodo mladim pridružili nekateri vodilni predstavniki Iskre Commerce med njimi Tim Kocjan, France Pance in Marjan Hodnik. Prvi bo spregovoril o organiziranosti Iskre Commerce, drugi o medsebojnih delovnih razmerjih, tretji pa o kadrovanju, izobraževanju in nagrajevanju.

Zadnji dan srečanja, torej v nedeljo, 2. oktobra, bodo zaključna posvetovanja in razgovori, mladi bodo pregledali delo in oblikovali sklepe poreškega srečanja ter podelili jubilejna in športna priznanja. LD

Marjanu Šmajcu v slovo

Prezgodnja smrt je zopet iztrgala iz naših vrst mladega sodelavca, komaj 24-letnega Marjana Šmajca. Ob njegovi kratki boleznimi nismo slutili, da bo zanj usodna. Od nas je odšel marljiv, vesten, izredno skromen in tih delavec. Namesto z besedami se je izkazoval z doslednim izpolnjevanjem delovnih dolžnosti.

Pri nas se je Marjan zaposlil v letu 1974 še kot deček, eno leto je opravljal delo kurirja. S svojo skromnostjo in vestnostjo se nam je zelo priljubil, zato smo mu ponudili delo v finomehanični delavnici. Res, nismo se zmotili. Vsakega dela se je lotil z neverjetno resnostjo ter kot priučen delavec z veseljem in hvaležnostjo upošteval nasvete svojih sodelavcev. Hitro je napredoval v vseh spretnostih in znanjih kovinarskega poklica.

Tudi izven delovnega časa ni mogel biti drugačen. Blizu rojstne hiše si je gradil dom za svojo družino. Gotovo bi vanj vložil vso svojonatančnost katero si je pridobil na delovnem mestu; žal se to ne bo uresničilo. Tisti, ki bodo njegovo delo nadaljevali, bodo čutili, da ga je zastavila skrbna roka.

Sodelavca Marjana Šmajca bomo ohranili v lepem spominu. Sodelavci Merilnih naprav Iskre Kibernetike

Zapis o nesrečah pri delu

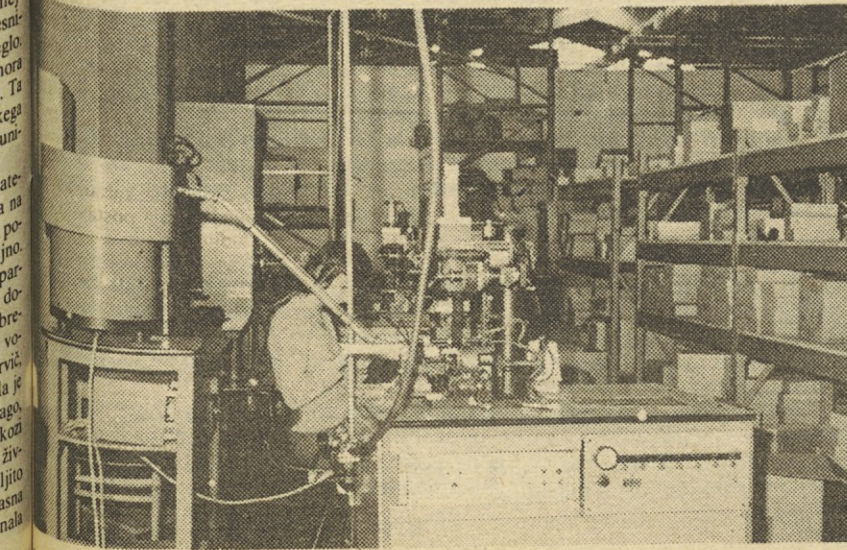
(Nadaljevanje s 4. strani)

tem smislu bo treba še bolj poskrbeti da bo delovno mesto pravilno in urejeno, da bodo delavci poučeni pravilnem in varnem načinu dela, da bodo obvezno uporabljali osebna zaščitna sredstva, kjer so leta predpisana in terja tudi narava dela samega.

Ob vsem tem pa bo seveda potrebna tudi stalna kontrola dela in delavcev na delovnem mestu, ki jo morajo izvajati predstavljeni in v tem smislu tudi

ukrepati ker ne navsezadnje, sprotno bo potrebno ugotavljati nepravilnosti, škodljivosti in nevarnosti na delovnih mestih ter jih tudi nemudoma odpravljati.

Seveda pa bo pri odpravljanju nesreč pri delu veliko odvisno tudi od delavcev samih, saj se morajo zavestno držati predhodnega varstva, oziroma preventivne. Le tako bo moč zmanjšati nesreče in pripomoči k boljšim in varnejšim delovnim pogojem. D.Ž.

Varnostni elementi za odpravo RF motenj v Semiču.

V kratkem bodo začeli sami žariti lamele elektromotorjev

V Iskri v Spodnji Idriji so pred dnevi dobili tunelsko kontinuirno žarilno peč za obdelavo elektromagnetne pločevine, ki so jo kupili pri britanski firmi Welman. Gre za eno izmed v zadnjem času pomembnejših naložb spodnjeidrijske TOZD, s katero bo ta kolektiv odpravil problem žarjenja lamel, ki jih uporabljajo pri proizvodnji statorjev in rotorjev za elektromotorje.

Zamisel o nabavi tunelske žarilne peči za obdelavo elmag (brezsilicijske) pločevine je dozorela že pred leti, ko je spodnjeidrijska Iskra začela bistveno povečevati obseg proizvodnje.

Potrebe po žarjenih lamelah so do zdaj pokrivali iz dveh virov in sicer tako, da so izsek lamel opravljali v Iskri TOZD Elektromotorji, žarili pa so jih v RADE KONČARJU. Ostale potrebne količine lamel pa so uvažali od kooperacijskega partnerja — danske firme Danfoss. Velja omeniti podatek, da bi letos potrebovali približno 5 tisoč ton elmag pločevine, v prihodnjih letih pa bodo potrebe po pločevini še večje.

Naložba v žarjenje lamel v lastni tovarni je vsestransko zanimiva, saj bo pripomogla k zmanjšanju uvoza, povečanju izvozne usmerjene proizvodnje, pa tudi k zmanjšanju stroškov. Celotna naložba bo veljala dobrih 120 milijonov din, vrednost same peči pa je 65 milijonov din (nekaj več kot 400 tisoč britanskih funtov). Posojila (tuji devizni kredit, združena sredstva SOZD Iskre in kredit konzorcija bank) bodo začeli vračati prihodnje leto.

Ker bo nova žarilna peč prav gotovo vplivala na izboljšanje oskrbe z žarjenimi lamelami, bo hkrati tudi omogočila nadaljnje povečevanje obsega proizvodnje od katere gre že zdaj kar 9-10 v izvoz. Če upoštevamo, da bo Iskra Spodnja Idrija samo letos uvozila za približno 7 milijonov mark žarjene pločevine, potem je nabava lastne žarilne peči, ki preračunano v zahodnonemško valuto stane nekaj več kot poldrugi milijon DM, še toliko bolj upravičena.

Devizna sredstva vložena v nakup peči se bodo potemtakem povrnila že v zelo kratkem času. Celotna investicija pa naj bi se po najnovejših izračunih izplačala najkasneje v 3 do 4 letih.

Nabava tunelske kontinuirne žarilne peči za obdelavo elektromagnetne pločevine je zanimiva tudi s tehnološkega vidika, saj pomeni nadaljnje tehnološko osamosvajanje in opiranje na lastne sile in znanje. Podobnih peči je danes po svetu le nekaj deset, spodnjeidrijskim Iskrašem pa bodo pri montaži peči

(le-ta še čaka na carinjenje) in pri začetnem poskusnem obratovanju pomagali strokovnjaki firme Welman.

Računajo, da bodo začeli peč postav-

TOZD ELEKTROMOTORJI, ŽELEZNIKI

Tudi mladina iz krajevne skupnosti povezana z Iskro

Da je Tovarna elektromotorjev in gospodinjskih aparatov v Železnikih na veliko načinov povezana s krajem, odkoder je tudi največ njenih delavcev, smo že večkrat pisali. Bodisi takrat, ko je šlo za krajevni samoprispevek, ko je prišlo na vrsto sodelovanje ob organizaciji različnih prireditev, proslav, ko so tovarniške prostore obiskali šolarji tamkajšnje osnovne šole itd. Tokrat pa smo se pogovarjali s predsednikom osnovne organizacije ZSMS Železniki, ki je tudi delavec Iskre. Jože Prezelj nam je povedal, kaj počne mladina v Železnikih in kakšno vlogo ima pri aktivnosti krajevne mladine tamkajšnja Iskrina tovarna.

Iskra pravzaprav čutimo prav pri vseh aktivnostih, ki jih ima v programu naša osnovna organizacija ZSMS. Nekaj zaradi dejstva, da je veliko mladih zaposlenih v Iskri, pa tudi zaradi tega, ker smo v Iskri vedno naleteli na razumevanje, ko smo prosili za pomoč. Zato je seveda razumljivo, da ob snovanju načrtov za naše delo kar samo po sebi vključimo tudi tisto, kar pričakujemo od Iskre — materialno pomoč, sodelovanje mladincev iz njihove osnovne organizacije ZSMS, sodelovanje njihovih likovnikov, pevcev, recitatorjev, fotografov.

Za predsednika si bil izvoljen marca letos. Kaj ste počeli v tem obdobju, kaj še načrtujete?

Naša osnovna organizacija šteje natančno 638 članov, vendar vsi niso enako delavni. Zanesemo se lahko le na desetine članstva, kar je seveda manj, kot bi si želeli, pa vseeno dovolj za izvedbo marsikaterih akcij. Letos smo tako organizirali praznovanja ob 8. marcu, 1. in 25. maju, lotili smo se čiščenja svojega kraja, udeležili smo se pohoda v Žiri, urejali smo igrišče v Železnikih in še bi lahko našteval. Marsičesa bi se še lahko lotili, pa nam je v oviro premajhno število tistih, ki bi bili priprav-

ljati v začetku prihodnjega meseca, okrog novega leta pa naj bi jo tudi že preizkusili. Zmogljivost peči je najmanj pol, največ pa ena tona na uro, celotni cikel pa traja 9 ur.

Treba pa je povedati, da vsi problemi pri nabavi oziroma zagotavljanju potrebnih količin žarjenih lamel s tem še ne bodo rešeni, saj bodo izsek lamel tudi v prihodnje opravljali v Železnikih, ki pa, sodeč po dosedanjih izkušnjah, težko sledijo potrebam. V tem kolektivu zato že načrtujejo, da bi tudi ta del proizvodnega procesa čimprej in vsaj deloma začeli opravljati v lastni tovarni.

Drago Balazič

V Polprevodnikih primanjkuje vode

Sušno poletje je tudi v Trbovljah izpraznilo rezervoarje pitne vode in znižalo raven globinskih virov, tako da morajo v Iskrini tovarni polprevodnikov zadnjih štirinajst dni voziti vodo od drugod. Na pomoč so jim prislobo Jugoslovanska ljudska armada, gasilci in še nekateri drugi. Vsako uro morajo v Polprevodnike pripeljati najmanj 5 m³ vode.

Polprevodniška proizvodnja terja velikanske količine čiste vode za izpiranje. Med normalnim obratovanjem porabijo trboveljski Iskraši 5 litrov vode na sekundo. Ob začetku gradnje same tovarne so si zgradili svoj rezervoar, ki bi povsem zadostoval za njihove potrebe, če ne bi bilo seveda suše in če se ne bi nanj priključile še sosedne tovarne, pekarna in nekaj stanovanjskih hiš.

Te dni, ko ni večjih in dolgotrajnejših padavin, pa se je dotok v rezervoar zmanjšal približno na 4 litre na sekundo in Polprevodnikom ni ostalo nič dru-

gega kod da so ustavili nekaj strojev. Nekaj naprav se jim je tudi pokvarilo, ker so se preglele, preslabo izpiranje pa je vplivalo tudi na samo kakovost izdelkov.

Edino rešitev so zato našli v tem, da jim vsako uro pripeljejo okoli 5 m³ vode. Sprva so jih zaradi tega v Trbovljah precej postrani gledali, saj povsod primanjkuje vode, toda na koncu so le popustili. Nekaj ponudb za dovoz vode imajo še od Celjanov, seveda pa je to vse skupaj le začasna rešitev, kajti rešit jih lahko le daljše deževje.

Iz tujega strokovnega tiska

Pomivalni stroji prodirajo

Končno je tudi v Evropi nastopilo obdobje pomivalnih strojev. Najbolj zoprnuemu hišnemu delu se je tako izognilo že nad 19 milijonov gospodinjskih. To število pa se poveča letno še za 1,6 milijona. Strokovnjaki menijo, da bo število še bolj naraslo, čeprav se ne bo nikoli približalo popularnosti radijskih sprejemnikov, televizorjev, sesalnikov, hladilnikov, zmrzovalnikov in podobnih gospodinjskih strojev.

Največ pomivalnih strojev imajo na Švedskem, kar 30% gospodinjskih si ne maže več rok s pomivanjem posode. Na drugem mestu so Švicarke s 25% deležem, nato zahodnonemške gospodinje (22%) in potem še naše sosede Italijanke z 20% deležem. Zanimivo je, da Angležinje še vedno pomivajo posodo na klasični način, saj imajo komaj 4% delež, mnogo manjši kot Portugalke (8%) in Španke (6%). Najmanj pomivalnih strojev je seveda v Grčiji (3%), za našo državo pa ni podatkov.

Kaj bomo jedli leta 2000

Prireja hrane je prioriteta naloga v sleherni državi na svetu, čeprav se tega ne zavedajo vsi in tudi pri nas mnogi preprosto pozabljajo. Analiza razvoja prehrane je pokazala, da se leta 2000 človeštvo ne bo hranilo s pilulami, tabletami in podobnim. Pridobivanje hrane bo slonelo na znanstvenih izsledkih in bo temeljilo samo na zadovoljevanju bioloških potreb človeštva. S tem je mišljen zaton gastronomije, kulinarije in gastroarizma. Kultura prehrane se bo postopno spremenila in tudi debelih ljudi bo vse manj.

Upoštevati moramo, da bodo naši otroci, rojeni npr. letos, stari leta 2000 komaj 17 let. Prehranjevali se bodo z mlečnimi izdelki, sadnimi sokovi, zelenjavo, z malo kruha in brez mesa, namesto tega bodo na mizi rastlinske beljakovine, npr. iz soje.

Zvočnik za najnižje tone

Japonska tovarna Mitsubishi je izdelala največji zvočnik na svetu za nizke tone, imenovana Goljat. Njegova resonančna frekvenca je 8 Hz. Zvočnik je težak 1,4 tone, 2,3 metra visok in prav toliko tudi širok. Membrana ima premer 1,6 metra in niha v elektromagnetnem polju z vzbujevalno tuljavo. Največje presenečenje je, da ga obremenijo samo s 3,4 vata. Zvočnik je le del razmeroma majhne zvočne kombinacije.

Ker ni bilo računalnika

Malokdo ve, da je dal asirski kralj Asurbanipal, ki je živel od leta 669 do 627 pred našim štetjem, zapisati celotno znanstveno in literarno znanje svojega časa na glinaste ploščice. Na tisoče teh glinastih ploščic je sedaj varno shranjenih v biblioteki britanskega muzeja v Londonu. Za znanost je tako ohranil kralj Asurbanipal poglobljene podatke svoje epohe. Za zapis te ogromne biblioteke bi bil potreben tudi danes računalnik izredno visokih zmogljivosti.

Nevarnosti električnega toka

Najmanjši električni tok, ki ga zazna človek, je 1 mA, kar velja za izmenični tok s frekvenco 50 Hz, ali 5 mA za enosmerni tok. Do mišičnih krčev in s tem povezanega nekontroliranega prijema vodnika pride med 15 mA in 70 mA. Smrtno nevaren tok pa je med 20 mA do 80 mA, odvisno od posameznika, možna pa so tudi večja odstopanja. Tok je odvisen od napetosti in upora (Ohmov zakon), upor pa od vlažnosti kože in meri, preračunano na 1 cm² površine, od 1 k ohma/cm² do 500 k ohma/cm². To pomeni, da je v posebno neugodnih okoliščinah lahko smrtno nevarna izmenična napetost nad 20 voltov ali enosmerna napetost nad 70 voltov. Tokovi z višjimi frekvencami so manj nevarni glede mišičnih krčev, ostaja pa nevarnost opeklin.

Fantastičen načrt

Letos proslavljamo 50-letnico, odkar je bil objavljen projekt tisočletja z imenom „Panropa“, ki ga je načrtoval Nemeč Hermann Soergel. „Panropa“ načrt je predvideval zaporo Sredozemskega morja z velikansko vodno pregrado med Evropo in Afriko blizu Gibraltara in sicer na atlantski strani, dolgo 29 km. Podobno vodno pregrado bi naredili tudi v Dardanelah in ločili Črno morje od Sredozemskega. Ko bi zaprli Sredozemsko morje, bi letno izhlapelo dobrih 4 tisoč kubičnih kilometrov vode, s tem pa bi se znižala gladina za 1,65 metra na leto. Postopno nihanje Sredozemskega jezera bi prekinili, ko bi bila vodna gladina 200 metrov nižja od Atlantika. Da bi pospešili zniževanje gladine Sredozemskega morja, bi črpali vodo na obsežno področje Sahare in s tem bi že v nekaj letih spremenili 6 milijonov km² puščave v rodovitno zemljo. Sredozemska obala bi se občutno spremenila. Velike luke, kot so Marseille in Genova pa tudi naša Reka in Split bi bile kilometre daleč v zaledju. Jadransko morje bi skoraj popolnoma izginito. Sicilija in Italija bi se združili, prav tako tudi Sardinija s Korziko. Ob Sredozemlju bi tako pridobili 660 tisoč km² novih zelo rodovitnih površin.

Gibraltarska vodna zapora bi imela seveda hidrocentralo, ki bi pridobila 117 milijonov kilovatov električne energije. Za današnje čase izredno skromno količino. Načrt je predvideval za tiste čase investicijo v vrednosti 8 milijard dolarjev.

Varjenje z laserjem

Klasičnemu varjenju bo kmalu odklenalo. V zahodni Evropi so že na tržišču naprave za varjenje z laserji. Nove naprave imajo občutne prednosti; produktivnost je večja, varjenje poteka brez dotika z varjenjem in je natančnejše in hitrejše. Vakuumske komore ali druge posebne naprave so odveč.

Pri varjenju z laserjem je ogreta samo majhna površina. Zdej večni problemi s segrevanjem okolice odpadejo, odveč so tudi dodatni materiali, varjenje različnih materialov ne povzroča nobenih težav. In končno, varjenje z laserjem se da zlahka avtomatizirati.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Krajc

Tudi v Kostanjevici imajo probleme z nabavo materiala

Elektronsko intervalno stikalo za nastavljanje hitrosti delovanja brisalcev stekel na avtomobilih.

Verjetno ni treba posebej omenjati, da je delo v nabavnih službah, pa naj bo to kjerkoli v Iskri, med najbolj napornimi, če že ne kar prava tlaka. Pri tem je resnica tudi ta, da v zadnjem času celo bolj nadradajo tisti v domači nabavi, kot pa uvozniki. Razlog je sila enostaven: naši domače tržišče surovin in repromaterialov zahteva določen del deviz, pa sovlaganja in še marsikaj.

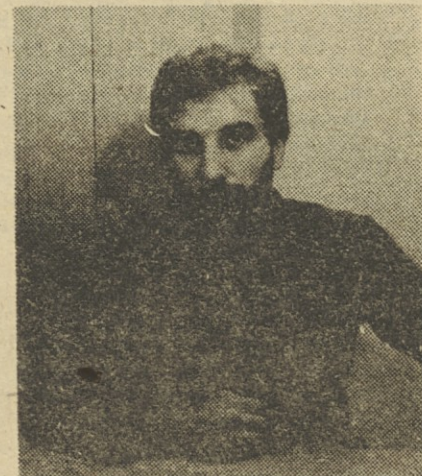
V kostanjeviški Industrijski elektroni ki je vodja nabave Bogdan Račić in glede na omenjeno težavnost smo ga najprej zaprosili za oceno, kako kostanjeviški Iskraši letos uvažajo. »Največ uvažamo iz Italije, ZRN in Švice. Skupno naj bi letos uvozili za približno 400.000 dolarjev. Podobno kot drugi, se tudi mi srečujemo s pomanjkanjem deviz, ob pomoči komercialne in uvoznega oddelka na sedežu IEZE in Iskre Commerce, pa smo to vprašanje letos kar uspešno reševali. Seveda želimo uvoz čim bolj zmanjšati ter uvozne materiale zamenjati z domačimi. Nekaj rezultatov je že.«

Glede domače nabave pa je Bogdan Račić potožil tole: »Nakupi surovin in repromaterialov na jugoslovanskem tržišču so postali svojevrsten problem. Znano je, da že skoraj vsi proizvajalci zahtevajo devizno soudeležbo, iz dneva v dan pa se jim pridružujejo tudi novi. Prav pred kratkim je to storila tudi Mariborska livarna, pri kateri kupujemo medeninaste palice.«

Ob vsem tem pa imajo kostanjeviški Iskraši tudi precejšnjo srečo, saj tesno sodelujejo z drugimi temeljnimi organizacijami znotraj IEZE in so velik porabnik njihovih elementov.

»Resnično bi rad pohvalil vse tovarne v IEZE, ki imajo razumevanje danes in nam pravočasno in v dogovorjenih količinah pošiljajo podsestavne in elemente, seveda pa ne smem pozabiti tudi na semiško delavno organizacijo Kondenzatorji«, je ob koncu dejal vodja nabave v Industrijski elektroni ki Bogdan Račić.

Dr

Jože Prezelj.

ljani delati, pa tudi to, da nimamo prostora, kjer bi se lahko zbrali. Večkrat nam sicer prislobo na pomoč krajevo AMD, še večkrat pa moramo mlade loviti kar po lokalih, cesti in doma.

Sicer pa smo pri vseh dejavnostih dobili pomoč tudi v Iskri — od posojenega ozvočenja, do pomoči mojstrov, ko je bilo treba zamenjati izmeno mladincev, ki smo ga potrebovali. Sicer pa naši člani sodelujejo tudi v Iskrinem fotoklubu, Iskrine mladinke pa sodelujejo v sekciji naše OO za izrazni ples. Povezovanje je tako obojestransko in lahko rečem, uspešno.

To najbrž tudi zato, ker je predsednik Iskraš?

Delno prav gotovo tudi zato, čeprav je bila Iskra povezana z delom krajevne mladinske organizacije tudi prej, ko predsednik ni bil Iskraš. Seveda pa ne sodelujemo zgolj z Iskro, temveč tudi z ostalimi organizacijami v kraju — z Alpsom, pa z osnovno šolo itd. Ne bi mogli reči, da je mladina izolirana, čeprav večina našega članstva ne predstavlja mlade delavke in delavci, temveč študentje, dijaki in učenci!

S. Fleischman

Iskra Commerce na vaji Golovec 83

Na sobotni vaji »Golovec 83«, ki sodi v okvir akcije »Nič nas ne sme presenetiti«, bodo sodelovali tudi delavke in delavci iz Iskre Commerce. Za potek vaje v poslovni stavbi je bila zadožena delovna organizacija Iskra Invest servis, ki je že pred dnevi pripravila celovit načrt vaje ter izdelala tudi navodila za delovanje narodne in civilne zaščite.

Podobno kot v vsej Ljubljani, se bodo v PPC oglasile sirene približno ob 8.00 zjutraj in to bo tudi znak za takojšnjo zapustitev poslovne zgradbe. Po dokončni evakuaciji bodo prišle do izraza ostale komponente SLO in družbene samozaščite, pri čemer bo narodna zaščita takoj zavarovala objekt, enote civilne zaščite pa bodo prevzele svoje dolžnosti.

V okviru vaje si bomo lahko ogledali tudi reševanje ljudi iz najvišjih nadstropij. Celotno evakuacijo reševanje, pomoč ranjenecem in še marsikaj bosta spremljali dve komisiji, ki bosta ocenili tudi škodo na poslopiju in možnosti za odpravljanje njenih posledic.

Celoten potek vaje bo spremljal komite za SLO in družbeno samozaščito v sodelovanju s štabom civilne in narodne zaščite.

LD

Martin Goričanec razstavlja v Radovljici

V Šivčevi hiši v Radovljici je bila septembra svečano odprta razstava akvarelov našega sodelavca Maršeta Goričanca. Razstavo je odprla Maruša Avguštin, kustos radovljiškega muzeja, ki je predstavila slikarja in njegovo odlično akvarelno tehniko.

Odprtje razstave je bilo še toliko bolj slavnostno, ker sta v kulturnem

delu nastopila še dva Iskraša — Francka Tronkar, ki je doživeto recitala svoje pesmi in Dušan Josevski, študent Iskre, študent prava, kantavtor, ki je avtorico mojstrsko spremljal s kitaro.

Kot je dejala Maruša Avguštin, Iskra ne slovi samo po svojih izdelkih, ampak so njeni člani tudi aktivni kulturni, oz. umetniški delavci.

Ob koncu svečanosti je Janez Vuk, predsednik sindikalne konference Iskre Telematike v imenu Iskre in v svojem imenu čestital Iskrašem, zlasti slikarju Martinu Goričancu za čudovito upodobljene redke ostanke starih kmečkih domov v okolici Škofje Loke ter se zahvalil prisotnim za njihovo udeležbo.

Zivobarvne slike Martina Goričanca bodo krasile bele stene zgodovinske Šivčeve hiše v Radovljici do 25. septembra. Udeleženci pa se bomo še dolgo spominjali res lepega kulturnega doživlja.

O.M.

IRAN PROTI IRANU

Iran ali Perzija je zadnja leta nedvomno v ospredju svetovnega dogajanja, saj je v njem prišlo v tih letih do pomembnih dogodkov, od padca šaha, zmage »islamske« revolucije do sedanjega, že dve leti trajajočega vojne z Irakom, da o iranski nafti, tem tekočem zlatu sodobnega sveta, sploh ne govorimo. Pri vsem tem pa je tudi res, da o tej deželi, ki ima večstoletno civilizacijsko in kulturno zgodovino, vemo izredno malo ali pa skoraj nič.

Zato je treba tem bolj pozdraviti pobudo založbe Borec, da je pred nedavnim izdala zanimivo delo pod naslovom »Iran proti Iranu« izpod peresa novinarja Uroša Lipuščka, nedvomno enega naših, trenutno najboljših poznavalcev sodobnega Irana in razmer v njem. Že iz njegovih televizijskih prispevkov, ki jih je Lipušček posredoval neposredno iz Irana, smo lahko ugotavljali, da avtor skuša čim globlje spoznati probleme Irana in to samo iz aktualnega, pogosto tragičnega dogajanja v tej neuvrščeni deželi, ki je bila nekoč ameriški žandar Srednjega vzhoda pod šahovo diktaturo.

Toda Lipušček ni ostal samo kot novinar, ki, aktualni zapisovalec tekočih dogodkov v tej deželi, za katero se že stoletja v njej prepletajo vplivi in interesi vseh velesil, od Anglije, carske Rusije do današnje Amerike in Sovjetske zveze, temveč je skušal globlje prodreti v vso to zapletenost perzijskega sveta, ki mu preprosto pravimo danes Iran.

In tako je iz teh želja, hotenj in spoznanj, iz avtorjevih popotovanj v Iran po zmaji »islamske« revolucije nastala knjiga s simboličnim naslovom »Iran proti Iranu«. Knjiga je vsekakor sinteza neposrednega novinarskega doživljanja te dežele in njene revolucije, opazovanja njenega razvoja in razčlenitve njenih najpomembnejših pojavov. Vsekakor se je avtorju posrečilo v knjigi temeljiteje osvetliti to revolucionarno vrenje, zato je seveda nujno deloma posegel tudi v zgodovino Irana samega in širitizma.

Današnje dogajanje v tej državi je nedvomno posledica takšnega stanja, ki se je v Iranu vleklo do padca šaha Reze Pahlavija. Neposredno opazovanje revolucionarnega vrenja in številni avtorjevi pogovori z glavnimi osebnostmi iranske revolucije — pri tem omenimo samo Lipuščkov pogovor z ajatolahom Homeinijem, današnjim nespornim voditeljem Irana ter pred nedavnim usmrčenim zunanjim ministrom Sadekom Gotbzadehom, dajejo knjigi še posebno, več kot dokumentarno vrednost.

»Iran proti Iranu« je v tem smislu tudi zelo poučna knjiga, saj nam poleg sedanjosti iranskega trenutka riše tudi njegovo preteklost, vendar samo tisto, ki je več ali manj neposredno povezana z njegovo sedanjostjo in »islamsko« revolucijo. Knjiga je napisana dokaj neposredno, reportersko zanimivo, čeprav ji tudi ne manjka dokumentarnih in drugih predlog, ki samo potrjujejo in osvetljujejo sodobne iranske probleme. V tem smislu vsebuje knjiga poleg številnih fotografskih dokumentarnih prilog tudi ustrezne avtorjeve opombe, seznam virov ter stavno in imensko kazalo. Delo torej, ki ni samo reportersko, novinarsko poročilo, temveč hkrati tudi študija in esej o Iranu včeraj in danes.

Knjiga je, kot smo že zapisali, izdala založba Borec v opremi Mirana Moharja. D.Ž.

Če, 23. preskus znanja, 25. velik morski rak, 26. moški pevski glas, 27. pripadnik zahodne skupine starih Slovanov, 28. hlebčku podobno skupno primorsko pecivo, 31. organ voha, 32. industrijska rastlina, 33. pritisk, 34. znamka Citroenovih avtomobilov, 35. oacet, 36. stenska slika, 37. vrsta hruške, 38. umetnostna smer v drugi polovici 20. stoletja, 39.

vrsta lirsko-epske pesmi, 40. kultura, vzgoja, 41. reka v zahodni Bosni, desni pritok Save, 42. osnovni ton tonske lestvice, 43. japonski drobiž, 45. moško ime, 47. halogeni kemijski element, 50. Jud, 51. pritok Donave v Romuniji, 52. zaničljivo: duhovnik, 53. števniki, 55. kemijski znak za siter, 57. kemijski znak za nikelj.

ČAS IN KRAJ: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 7. 11. 1983 ob 8. v hotelu Transturist, Škofja Loka in bo trajal do 25. 11. 1983. Ponovalno se bo začel 5. 12. 1983 ob 8. Zaključek seminarja bo 9. 12. 1983 ob 14. V času od 26. 11. do 4. 12. 1983 bodo udeleženci izdelali seminarsko nalogo.

PRIJAVE: Izpolnjene prijavnice naj TOZD oziroma DSSS pošljejo najkasneje do 20. 10. 1983 na naslov SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3 — XI. v roke Sonji Vrhovec. Podrobnejše informacije o organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite pri Radovanu Vrablem na tel. št.: 061/574-752, vodji programa, ali v Izobraževalnem centru Iskra na tel. št.: 061/222-212.

SOZD ISKRA Izobraževalni center Ljubljana razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo:

LASTNOSTI IN NAČIN PREVERJANJA MATERIALOV
v času od 17. 10. — 21. 10. 1983 v Škofji Loki

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno tehnologom kontrole kakovosti, delavcem v RR dejavnosti in drugim delavcem, ki se ukvarjajo s planiranjem kakovosti in tehnologijo kontrole.

Program seminarja spada v sklop seminarjev za kontrolne tehnologe, ki ga sestavljajo naslednji programi:

1. Osnove kakovosti in statistične metode
2. Metrologija in preizkušanje
3. Lastnosti in način preverjanja materialov
4. Izdelovanje kontrolne tehnologije.

VSEBINA: Udeleženci seminarja se bodo seznanili z materiali na področju elektroindustrije, njihovimi lastnostmi in metodami preizkušanja. Prikazani bodo tudi razvojni trendi na področju razvoja in uporabe materialov v elektroindustriji s posebnim poudarkom v elektronski industriji.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

1. vpliv vezi in strukture na lastnosti materialov
2. Kovinski materiali — železne kovine, neželezne kovine, magnetni materiali, kontakti, spajkalne zlitine
3. nekovinski materiali: keramika in stekla v elektroniki
4. polvodniški materiali
5. umetne mase: termoplasti, duroplasti, elastomeri
6. korozija materialov

ČAS IN KRAJ: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli v ponedeljek, 17. 10. 1983 ob 8. uri v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek seminarja predvidevamo 21. 10. 1983 ob 18. uri.

NOSILEC PROGRAMA: Iskra Kibernetika, TOZD Razvojno-tehnološki center

VODJA PROGRAMA: dr. Ciril ZEVNIK, dipl. ing. metalurg

CENA strokovnega izpopolnjevanja: V ceno 8.500 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD, oz. DSSS.

PRIJAVE: Prijavnice pošljite najkasneje do torka, 10. 10. 1983 na naslov: SOZD Iskra, DSSS, Izobraževalni center Sonji Vrhovec, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Informacije o organizaciji seminarja dobite na tel. št.: 061-222-212, podrobnejše informacije o vsebini seminarja pa pri dr. Cirilu Zevniku, tel.: 064/24-351, int.: 21-32.

Časopisne novice

Polletni poslovni dosežki v tovarni televizorjev v Slunju, ki deluje v okviru zagrebškega RIZ, so zelo slabi. Pridelala je izgubo 130 milijonov dinarjev. Po poročilu zagrebškega Vjesnika se razmere nekoliko popravljajo, kajti proizvodnja toče. Če ne bo zastojev, bo tovarna izdelala 18 tisoč črnobelih in 10 tisoč barvnih televizorjev. V novembru in decembru bodo izdelali 8 tisoč domačih barvnih televizorjev.

»V mokronoški Iskri smo v prvem polletju dosegli precej boljše rezultate, kot smo se nadejali na začetku leta«, je dejal vršilec dolžnosti direktorja Ludvik Lovše. »Seveda pa bi lahko poslovali še boljše, če bi bile dobave reprodukcijskih materialov bolj redne. Zmogljivosti tovarne so namreč še vedno večje, kot pa kažejo trenutni rezultati.«

Povečali so prihodek v primerjavi z lanskim obdobjem za 76 % in kar za 56 % v primerjavi z načrtom. Vendar pa so se zelo povečala porabljena sredstva, ki čemur so najbolj prispevale tečajne razlike. Tako je dohodek kljub tako velikemu prihodku porasel le za 42 %, čisti dohodek pa za 37 %. Zanimivo je, da so narasli stroški za obresti, za katere so v prvem polletju letos izplačali 16 milijonov dinarjev, medtem ko so za osebne dohodke odšteli 18 milijonov dinarjev. Dolenjski list, Novo mesto.

Četudi v semiški Iskri namenjajo rekreaciji delavcev veliko pozornost, z dosedanjim delom niso povsem zadovoljni. Tehnolog Marko Banovec, ki je poleg svojega dela še športni referent, je povedal: »Pri razvijanju množičnega športa imamo še veliko načrtov, a vemo, da vseh ne bomo mogli uresničiti, saj bi za to potrebovali posebnega človeka. Nekaj uspehov pa le imamo. Med drugim smo zaradi nedelavnosti občinskega smučarskega kluba ustanovili lastnega, ki šteje že 200 članov iz vse občine. Iskra bo primaknila denar tudi pri gradnji nove telovadnice v Semiču in ureditvi smučišča na Gačah, saj se zavedamo, da se bodo ob dograditvi teh objektov povečale možnosti naših delavcev za rekreacijo.«

Niška elektronska industrija je izvozila v prvem polletju za 2 milijardi 753 milijonov dinarjev izdelkov. To je precej več kot lani v istem obdobju, toda 17 % manj, kot so predvidevali z načrtom. Na konvertibilna tržišča so prodali za 1,3 milijarde dinarjev izdelkov, 26 % več kot v istem obdobju lani. Skupen načrtovan izvoz za letošnje leto pa je bil ocenjen na 70 milijonov dolarjev. EI Niš je hkrati uvozila za 1 milijardo 168 milijonov dinarjev surovin in polizdelkov, oziroma 7 % manj, kot lani v istem obdobju. Iz Zavoda je uvozila 7 % manj, kot lani v istem obdobju. Iz Zahoda je uvozila za 976 milijonov dinarjev ali 12 % manj kot lani. S klirinškega področja je uvozila nekaj več kot je načrtovala. To je prvič v zgodovini EI, da je bil izvoz večji od uvoza.

Mimo tega bi bilo še precej koristi od kompenzacijskih poslov, maloobsejnega prometa, substitucije uvoza z domačim materialom in deli, prodaje izdelkov nižjim delavcem, zaposlenim v tujini itd. O tem se v Elektronski industriji že dolgo govori, toda učinki so slabi, v primerjavi, kako dela Iskra — Delta novine.

Zbral in uredil Marjan Kralj

SOZD ISKRA Izobraževalni center Ljubljana razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo:

VODENJE KROŽKOV ZA IZBOLJŠANJE PROIZVODNJE
11. 10. — 13. 10. 1983 v Škofji Loki

Strokovno usposabljanje je namenjeno vodjem krožkov za izboljšanje proizvodnje. Krožki za izboljšanje proizvodnje so množična oblika za aktivno vključevanje delavcev za izboljšanje procesa in izdelkov. Krožek za izboljšanje proizvodnje združuje 5-12 delavcev, ki opravljajo podobna dela in naloge, se redno sestajajo po eno uro na teden pod vodstvom vodje krožka in pristojno z namenom, da ugotavljamo probleme, analizirajo vzroke in izvedejo ali predlagajo izboljšave.

Vodja krožka je predelavec, skupinovodja ali delavec, ki ga bodo člani krožka izberejo iz svoje sredine.

Vodja krožka je delavec s primerno izobrazbo in poznavanjem procesa, ki pozna in obvlada tehnike dela v krožku. Sposoben mora biti organizirati delo v krožkih in tolmačiti tehnike dela članom krožka.

VSEBINA: 1. KROŽKI ZA IZBOLJŠANJE PROIZVODNJE Tolmačenje modela in načina delovanja krožkov Akcija uvajanja krožkov v Iskri Tehnika zbiranja zamisli Delovanje krožkov in organizacija sestankov

2. TEHNIKE DELA V KROŽKIH Zbiranje in prikazovanje podatkov Oblike zbiranja podatkov Pareto analiza Histogram

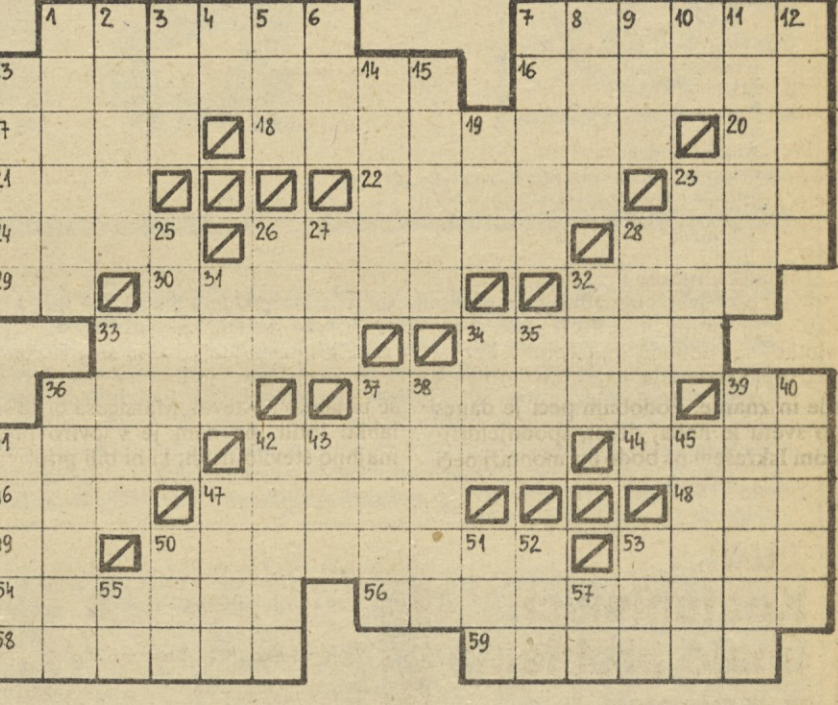
3. PRIPRAVLJANJE IN PREDSTAVLJANJE PREDLOGOV Analiza vzrokov in posledic Predstavljanje predlogov Krožki za izboljšanje proizvodnje, vprašanja in odgovori na vprašanja

ČAS IN KRAJ: S programom strokovnega usposabljanja bomo pričeli 11. 10. 1983 ob 9. v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek seminarja predvidevamo 13. 10. 1983 ob 15.

VODJA PROGRAMA: Lotar KOZINA, dipl. ing. SOZD Iskra DSSS

CENA STROKOVNEGA USPOSABLJANJA: V ceno 5.800 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD, oz. DSSS.

PRIJAVE: Prijavnice pošljite najkasneje do 7. 10. 1983 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije lahko dobite na tel. št.: 061/222-212 ali pri vodji področja kakovosti v vaši DO.

SOZD ISKRA — Izobraževalni center

razpisujemo STROKOVNO USPOSABLJANJE po programu

VODENJE KROŽKOV ZA IZBOLJŠANJE PROIZVODNJE
11. 10. — 13. 10. 1983 v Škofji Loki

Strokovno usposabljanje je namenjeno vodjem krožkov za izboljšanje proizvodnje. Krožki za izboljšanje proizvodnje so množična oblika za aktivno vključevanje delavcev za izboljšanje procesa in izdelkov. Krožek za izboljšanje proizvodnje združuje 5-12 delavcev, ki opravljajo podobna dela in naloge, se redno sestajajo po eno uro na teden pod vodstvom vodje krožka in pristojno z namenom, da ugotavljamo probleme, analizirajo vzroke in izvedejo ali predlagajo izboljšave.

Vodja krožka je predelavec, skupinovodja ali delavec, ki ga bodo člani krožka izberejo iz svoje sredine.

Vodja krožka je delavec s primerno izobrazbo in poznavanjem procesa, ki pozna in obvlada tehnike dela v krožku. Sposoben mora biti organizirati delo v krožkih in tolmačiti tehnike dela članom krožka.

VSEBINA: 1. KROŽKI ZA IZBOLJŠANJE PROIZVODNJE Tolmačenje modela in načina delovanja krožkov Akcija uvajanja krožkov v Iskri Tehnika zbiranja zamisli Delovanje krožkov in organizacija sestankov

2. TEHNIKE DELA V KROŽKIH Zbiranje in prikazovanje podatkov Oblike zbiranja podatkov Pareto analiza Histogram

3. PRIPRAVLJANJE IN PREDSTAVLJANJE PREDLOGOV Analiza vzrokov in posledic Predstavljanje predlogov Krožki za izboljšanje proizvodnje, vprašanja in odgovori na vprašanja

ČAS IN KRAJ: S programom strokovnega usposabljanja bomo pričeli 11. 10. 1983 ob 9. v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek seminarja predvidevamo 13. 10. 1983 ob 15.

VODJA PROGRAMA: Lotar KOZINA, dipl. ing. SOZD Iskra DSSS

CENA STROKOVNEGA USPOSABLJANJA: V ceno 5.800 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD, oz. DSSS.

PRIJAVE: Prijavnice pošljite najkasneje do 7. 10. 1983 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije lahko dobite na tel. št.: 061/222-212 ali pri vodji področja kakovosti v vaši DO.

SOZD ISKRA Izobraževalni center Ljubljana

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo:

LASTNOSTI IN NAČIN PREVERJANJA MATERIALOV
v času od 17. 10. — 21. 10. 1983 v Škofji Loki

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno tehnologom kontrole kakovosti, delavcem v RR dejavnosti in drugim delavcem, ki se ukvarjajo s planiranjem kakovosti in tehnologijo kontrole.

Program seminarja spada v sklop seminarjev za kontrolne tehnologe, ki ga sestavljajo naslednji programi:

1. Osnove kakovosti in statistične metode
2. Metrologija in preizkušanje
3. Lastnosti in način preverjanja materialov
4. Izdelovanje kontrolne tehnologije.

VSEBINA: Udeleženci seminarja se bodo seznanili z materiali na področju elektroindustrije, njihovimi lastnostmi in metodami preizkušanja. Prikazani bodo tudi razvojni trendi na področju razvoja in uporabe materialov v elektroindustriji s posebnim poudarkom v elektronski industriji.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

1. vpliv vezi in strukture na lastnosti materialov
2. Kovinski materiali — železne kovine, neželezne kovine, magnetni materiali, kontakti, spajkalne zlitine
3. nekovinski materiali: keramika in stekla v elektroniki
4. polvodniški materiali
5. umetne mase: termoplasti, duroplasti, elastomeri
6. korozija materialov

ČAS IN KRAJ: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli v ponedeljek, 17. 10. 1983 ob 8. uri v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek seminarja predvidevamo 21. 10. 1983 ob 18. uri.

NOSILEC PROGRAMA: Iskra Kibernetika, TOZD Razvojno-tehnološki center

VODJA PROGRAMA: dr. Ciril ZEVNIK, dipl. ing. metalurg

CENA strokovnega izpopolnjevanja: V ceno 8.500 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD, oz. DSSS.

PRIJAVE: Prijavnice pošljite najkasneje do torka, 10. 10. 1983 na naslov: SOZD Iskra, DSSS, Izobraževalni center Sonji Vrhovec, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Informacije o organizaciji seminarja dobite na tel. št.: 061-222-212, podrobnejše informacije o vsebini seminarja pa pri dr. Cirilu Zevniku, tel.: 064/24-351, int.: 21-32.

Z izleta na Bavški Grintavec

Ko se peljemo čez Vrščič po primorski strani, se pred nami večkrat pokaže izrazita in veličastna podoba gore. Nevedneži bi koj dali roke v žerjavico, da je to Rombon, Mangart ali ne vem še kaj. To je 2344 m visoki Bavški Grintavec. Ime ni dobil po Bovcu, temveč po dolini Bavšica.

Planinci iz delovnih organizacij »Iskre« iz Kranja smo ga letos vpletli v svoj planinski program. Spada v »Pot prijateljstva« in v razširjeno pot »Slovenske planinske transverzale.«

Sobotna vremenska napoved ni bila obetavna za planince. Vse mogoče je bilo napo-

vedano, le lepo vreme ne. Kljub vsemu temu se nas je zbralo 37. Od kočje pri izviro Soče nas je avtobus potegnili še nekaj kilometrov naprej v Zadnjo Trento.

Vrh Bavškega Grintavca je bil v oblakih, mi pa še globoko pod njimi. »Da le ne bi deževalo«, smo si mislili, čeprav smo že odpisali razgled z vrha.

Po eni uri smo bili že na Planini Zapotok, kjer smo se »kalorizirali«. Čim smo se pogrnali v strmino, je že začelo deževati, kot se za Primorsko spodobi — z vetrom. Gorenjci pa ne bi bili Gorenjci, če ne bi imeli dežnikov s seboj.

Le-te smo odprli in z njimi šli v koloni proti vrhu. Dež je ponehal, le veter nas je

kuštral do vrha. Pot na Bavški Grintavec iz Zadnje Trente je zelo drzno speljana, vendar dobro zavarovana. Je ena od najlepših poti v tem kotu.

Na vrhu je pihal močan in hladen veter. Razgleda zaradi oblakov seveda nismo bili deležni. Vodniki Kloar, Trilar in Erzetič so se odločili za odhod v dolino. Nekaj planincev je šlo po isti poti nazaj v Zadnjo Trento, večina pa proti vasi Soča v Trento.

Vas Soča je to soboto slavila in bila vsa v znamenju Iskre. Velik transparent »POZDRAVLJENI ISKRAŠI« nas je presenetil, ker nismo koj vedeli, kaj se dogaja? Odpirali so novi obrat bovske Avtoelektrike za proizvodnjo dinam za kolesa. Kot »stari« Iskraši smo si obrat temeljito ogledali.

Nato so nas prijazni Sočani povabili na prireditveni in zabavišni prostor, kjer so nas pogostili z okusnim »pasuljem«. Poleg tega smo se še nekajkrat zavrteli ob glasbi in pozabili, da smo obuti v gozderje.

Ko pa je bilo najlepše, smo se morali posloviti od najmlajše »Iskre« in Iskrašev ter jim iz srca želeli, da bi zvezda »Iskre« tudi v Trenti svetila in žela uspehe.

Bavški Grintavec in Iskra v Trenti sta bila z nas planince, ta dan strnjena v nepozabno doživetje.

Edvard Erzetič

ISKRA CEO — Šentvid Stegne 7 RAZPISUJE PO SKLEPU DS ustno licitacijo—prodajo rabljenega osnovnega sredstva:

1. RENAULT 30 TS 430.000,- din

Prodaja bo 27. 9. 1983 ob 10. za družbeni sektor, ob 15. za zasebni sektor na lokaciji CEO, Stegne 7.

Pred pričetkom licitacije je treba do 9.30 vplačati 10% izklicne cene varščine. Ogled je možen na dan licitacije od 8. do 10.

Vse datjave in stroške prepisa plača odč. Informacije po tel.: 573-215, int.: 383.

SOZD ISKRA Izobraževalni center Ljubljana

razpisuje STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE na temo:

SISTEMSKA ANALIZA

v času od 17. 10. 1983 do 21. 10. 1983

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno vsem, ki bi si radi razširili obzorje na področju sistemske analize, tako sistemskih analitikom kot uporabnikom uslug.

VSEBINA:

Za zvezo med uporabnikom in projektantom ter programerjem skrbi sistemski analitik. Ta spoznava problem, ki tare uporabnika, poišče rešitev in priskrbi vse podatke, ki jih bosta potem projektant in programer računalniško obdelala. Na tem področju dela je v zadnjem času prišlo do večjih sprememb in novih metod. Na seminarju si bodo slušatelji podrobneje ogledali konkretne primere in se v njih preiskusili.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

1. Osnovni pojmi
2. Prvine projekta
3. Naloge sistemskega analitika
4. Strukturiranje
5. Analiza podatkov
6. Analiza funkcij
7. Sinteza struktur podatkov in funkcij
8. Delovna dokumentacija
9. Zaključek

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli v ponedeljek dne 17. 10. 1983 ob 8. v hotelu Transturist, Skofja Loka. Zaključek je predviden dne 21. 10. 1983 ob 14.

NOSILEC PROGRAMA:

Iskra ZORIN, TOZD CAOP, Miro Lozej, dipl. mat.

CENA strokovnega izpopolnjevanja:

V ceno 8.500 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD oziroma DSSS.

PRIJAVE:

Za zainteresirani kandidati naj takoj pošljejo informativno prijavnico na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI, najkasneje do 10. 10. 1983.

Podrobnejše informacije o vsebini strokovnega izpopolnjevanja dobite pri Miru Lozeju na tel. št. 061/213-213, int. 14-76, o organizaciji seminarja pa na tel. št.: 061/222-212.

SOZD ISKRA Izobraževalni center Ljubljana

razpisuje STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE na temo:

STRUKTURNO PROGRAMIRANJE

v času od 24. 10. 1983 — 27. 10. 1983 (4 dni)

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno vsem programerjem in projektantom, ki že obvladajo vsaj enega od programskih jezikov COBOL, PASCAL, FORTRAN in bi se radi seznanili z moderno tehniko strukturnega programiranja. Predavanje bo predstavilo konkretne tehnike v jeziku COBOL in nakazalo reševanja v PASCAL-u oziroma FORTRAN-u.

VSEBINA:

Ze 10 let govorimo o strukturnem programiranju na bolj ali manj abstrakten način. Zdaj je ta tehnika programiranja že prodrla v vsakdanjo rabo in čas je, da jo osvojimo na vseh področjih programiranja. Predavanja naj bi dala konkretne napotke za preglednejše, enostavnejše pisanje programov, obvezno programsko dokumentacijo, strukturen pristop k reševanju problemov kot tudi boljše razumevanje prevajalnikov in procesiranje teksta.

Za razliko od ostalih je ta seminar orientiran precej delovno v smislu izmenjave mnenj, izkušenj posameznih centrov oziroma delovnih organizacij, ki naj bi pokazale stanje — nivo programiranja v okviru Iskre in usklajevanje, če je mogoče. Zaradi tega pričakujemo od vseh udeležencev seminarja, da bodo s seboj prinesli izkušnje in ideje svoje delovne skupine (podkrepljene z eventualnimi primeri — listingi).

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

1. princip prevajalnika kot procesorja teksta
2. pregled podatkovnih struktur
3. razčlenitev problema (TOP DOWN APPROACH)
4. principi strukturnega programiranja (COBOL)
- 4.1. vsebinski standardi
- 4.2. oblikovni standardi
- 4.3. dokumentacijski standardi
- 4.4. učinkovitost
5. zaključek

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli dne 24. 10. 1983 ob 8. v hotelu Transturist, Skofja Loka in zaključili dne 27. 10. 1983 ob 17.

NOSILEC PROGRAMA:

ISKRA ZORIN, TOZD CAOP, Marko MURN, dipl. ing. mat.

CENA strokovnega izpopolnjevanja:

V ceno 7.200,- din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci sami v svojih TOZD oziroma DSSS.

PRIJAVE:

Za zainteresirani kandidati naj takoj pošljejo izpolnjeno prijavnico najkasneje do 17. 10. 1983 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI Sonji Vrhovec. Podrobnejše informacije o organizaciji izpopolnjevanja dobite na tel. št. 061/222-212.

Informacije o vsebini izpopolnjevanja pa dobite na tel. št. 061/213-213 int., 31-63 pri Marku Murnu.

Trim kolesarjenje Iskrašev

Komisija za šport in rekreacijo DO ERO prireja v soboto, 8. 10. 1983 ob 9. trim kolesarjenje delavcev kranjske Iskre na relaciji: Gorenjska oblačila — Naklo — Strahinj — Zeje — Duplje — Krize — Senično — Golnik — Kokrica.

Start bo ob 9. pred parkirnim prostorom Gorenjskih oblačil, cilj pa pred osnovno šolo Kokrica. Kolesarjenje je namenjeno delavcem kranjske Iskre in njihovim družinam.

Otroci do 14 let starosti morajo imeti spremstvo polnoletne osebe. Solarji morajo imeti izpit iz cestno-prometnih predpisov. Kolesarji vozijo na lastno željo in odgovornost. Dolžni so upoštevati cestno prometne predpise in navodila organizatorja. Vozili bodo v dveh organiziranih skupinah.

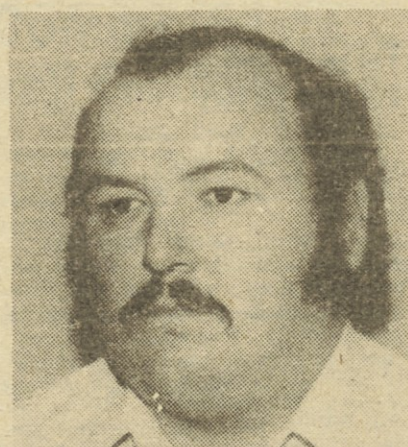
Prva skupina bo vozila dvakrat 35 km. V tej bodo vozili vsi, ki se čutijo sposobne za vožnjo s povprečno hitrostjo okrog 30 km/h. Druga skupina bo vozila na 35 km. V tej bodo vsi, ki so nekoliko manj pripravljeni.

Ob prijavi je treba plačati 70 din. Vsak udeleženec bo ob prihodu skozi cilj prejel spominsko kolajno za udeležbo ne glede, v kateri skupini je vozil. Prav tako bo na cilj poskrbljeno z okrepčilo. V primeru slabega vremena bo kolesarjenje prestavljeno.

Prijave sprejemajo do 23. 9. 1983: v DO ERO — Jure Zupan, tel.: 2248; v DO Kibernetika — Rajko Kožar, tel.: 3249; v DO Telematika — Alojz Lakner, tel.: 2577.

Komisija za šport in rekreacijo

ZAHVALI

Ob izgubi dragega

MILANA ŠUMRADA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz TOZD Števec za izraženo sožalje in podarjeno cvetje. Posebno se zahvaljujem sindikalni organizaciji in sodelavcem za denarno pomoč in posvilitve besede

mama, brat z družino, zaročenka in njena družina.

Ob izgubi dragega očeta

IVANA PUSTINEKA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD TSD I. delavnice za izrečeno sožalje in denarno pomoč

sin Joža Pustinek.

SOZD ISKRA, Izobraževalni center, Ljubljana razpisuje STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE na temo:

METROLOGIJA IN PREIZKUŠANJE v času od 12. 10. do 14. 10. 1983

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno tehnologom kontrole kakovosti, delavcem v RR dejavnosti in delavcem, ki se ukvarjajo s planiranjem kakovosti in tehnologije kontrole.

Program seminarja sodi v sistematično izobraževanje delavcev na področju TEHNOLOGIJE KONTROLE KAKOVOSTI in je nagrajevanje programa »Osnove kakovosti in statistične metode« (I. del). Seminarja se lahko udeležijo tudi posamezniki, ki se ukvarjajo z metrologijo in preizkušanjem in se I. dela tehnologije kontrole kakovosti niso udeležili.

VSEBINA:

Udeleženci seminarja se bodo seznanili predvsem z novimi zakonskimi določili na področju preverjanja meril in preizkušanja izdelkov, kot tudi s specifičnimi zahtevami JLA NA PODROČJU PREVERJANJA MERIL.

Glede na vedno večjo uporabo sodobne tehnike mikroprocesorjev in mikroročunalnikov v kontroli kakovosti, bo dan poseben poudarek uporabi procesnih računalnikov za sistem meritve v laboratoriju in proizvodnji.

Zaradi vedno večjega poudarka na izvozu v dežele v razvoju je del vsebine seminarja namenjen tudi vplivom okolja:

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM

1. Metrologija v sistemu zagotavljanja kakovosti in zanesljivosti
2. Uporaba mikroprocesorjev in mikroročunalnikov v kontroli kakovosti
3. Preizkušanje izdelkov
4. Preizkušanje na vplive okolja

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 12. 10. 1983 ob 8. v hotelu Transturist, Skofja Loka. Zaključek seminarja bo 14. 10. 1983 ob 14.

NOSILEC PROGRAMA:

Iskra IKM

Vodja programa: prof. France Mlakar, dipl. ing.

CENA strokovnega izpopolnjevanja:

V ceno 5.800 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD, oz. DSSS.

PRIJAVE:

Prijavnice pošljite najkasneje do 30. 9. 1983 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Trg revolucije 3/XI, Ljubljana, Sonji Vrhovec (tel. št.: 061 222-212).

Podrobnejše informacije o vsebini seminarja lahko dobite pri prof. Francu Mlakarju (tel. št.: 061/214 —212).

SOZD ISKRA Izobraževalni center Ljubljana

razpisuje STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE na temo:

BAZE PODATKOV

v času od 7. 11. — 11. 11. 1983 (5 dni)

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno programerjem in projektantom, ki še ne obvladajo tehnologije baz podatkov, oziroma tistim, ki bi si radi izpopolnili znanje s konkretnimi izkušnjami z upravljalnim sistemom baze podatkov TOTAL na računalnikih ISKRA-DELTA (PDP-11, VAX-11), ter na sistemu CDC-cyber 72.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM

Predavanja bodo vsebovala le osnovno teorijo o bazah podatkov. Poudarek bo predvsem na reševanju konkretnih primerov, vajah ter testih.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

- Po seminarju bodo slušatelji obvladali:
  - osnovno teorijo o bazah podatkov
  - logično oblikovanje baz podatkov (TOTAL)
  - fizično oblikovanje baz podatkov (TOTAL)
  - delo z bazo podatkov v aplikacijskih programih (TOTAL)
  - delo s pomožnimi programi (utility programi)
  - administracija baz podatkov
  - tehnike varovanja podatkov (recovery) (TOTAL)
  - osnovno znanje o podatkovnih slovarjih
- Potrebno predznanje:
- poznavanje vsaj enega od programskih jezikov (COBOL, FORTRAN, PASCAL...).

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo začeli v ponedeljek, 7. 11. 1983 ob 8. v hotelu Transturist, Skofja Loka in zaključili v petek, 11. 11. 1983 ob 13.

NOSILEC PROGRAMA:

ISKRA ZORIN, TOZD CAOP, Jurij BOŽIČ, dipl. ing. mat.

CENA strokovnega izpopolnjevanja:

V ceno 7.200 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci sami v svojih TOZD.

PRIJAVE:

Za zainteresirani kandidati naj takoj pošljejo izpolnjene prijavnice na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobne informacije o organizaciji izpopolnjevanja dobite na tel. št. 061/222-212.

Informacije o vsebini izpopolnjevanja pa dobite na tel. št. 061/213-213, int. 13-47 pri Juriju Božiču.

Izlet na mariborsko Pohorje

Planinsko društvo ISKRA bo priredilo enodnevni planinski izlet na mariborsko Pohorje

Dobili se bomo v soboto, 8. 10. 1983 ob 6. pred železniško postajo Ljubljana (poč. uro).

Cena izleta 100 din. Vrnitev v večernih urah.

Informacije daje in sprejema prijave: Dolfi Divjak, tel.: 214-212, int. 302.

Dopisujte v Iskro

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrije za elektrono, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

Glavni urednik: Pavle Ganter, pomočnik glavnega urednika: Milos Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željznov, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik.

Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Špela Dittreich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Iskro potrošnja), Kazimir Mohar (Telematika) Marko Rakuščak (Avtoelektrika) — izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

Naslov: Ljubljana Trg revolucije 3, tel.: 213-213, int.: 34-95 do 34-98 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od proizvoda.